

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

* N. L. HØJBERG *

MINDER FRA DE UNGE DAGE

Hanc Scholam, huiusq ad instar Ducentas Quadraginta
in Cuniculis ad perpetuo alendas duodecim Cohortes Equestres a me institutis fundavi
M·DCCXXI

Salvfredsinshyve Aar 1740 har DU mig opholdet
At Sygdom, Krig og Pest mig intet ondt har voldet
Thi yder jeg min Tact, og breeder ud DIT Navn
Og bygger Skoler op, de Fattige til Gavn
DU lad i dette Bærel DIT Raades Aylde Kiende
Lad denne min Fundatz bestaa til Verdens Ende
Lad altid paa min Skool een findes af min Att
Som meener DV WIA DU: og DISE HALEKRELL

424

1266

HASCHEHOUG & CO KØBENHAVN
M·C·M·X·X·III

**M I N D E R
F R A D E U N G E D A G E**

N. L. HØJBERG

MINDER

FRA DE UNGE DAGE

NEDSKREVNE 1917-18

*Mindet lader som Ingenting,
er dog et lønligt Kildespring . . .*

GRUNDTVIG

FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
KJØBENHAVN · MDCCCXXIII

KØBENHAVN - ØRÆBES BOGTRYKKERI

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Min Hjemstavn	9
Mit Barndomshjem	11
I Skolen	23
Ved Skillevejen	31
Røre i Andedammen	45
I Agerskov	48
Et Nederlag	59
Paa R. J. Holms Præparandskole	69
Ferie	81
Paa Lærerskolen, 1ste og 2det Aar	89
Et Feriebesøg	100
Paa Lærerskolen, sidste Aar	112
Da Grænsepælene faldt	125

FORORD

Charlottenlund, 14/10 22.

Kære Ven!

At du var Digter, det har jeg længe vidst; men at du evnede at skrive et langt, poesifyldt, formskønt „Epos“, det havde jeg ikke troet; men nu véd jeg det.

„Minder fra de unge Dage“ er en Digting — Virkelighedsdigting — af betydeligt litterært Værd. Gang paa Gang er jeg under Læsningen bleven mindet om „Adam Homo“. Dit Arbejde er vel beskedent i Sammenligning med dette klassiske Værk; men du har jo heller ikke givet det ud for at være andet og mere end en jævn dansk Sønderjydes Ungdomshistorie

Om din Digting som Helhed kan jeg med Sandhed sige, at det har været mig en virkelig Nydelse at læse den. Jeg paabegyndte Læsningen en stille Aftenstund og læste i en Timestid, men jeg maatte afbryde Læsningen, da jeg blev mere og mere vaagen; og naar jeg

Hvorfor er dine Vers om alle disse dagligdags Forhold saa fængslende? Fordi der er et saa

levende Virkelighedspræg over alt, hvad du fortæller, alt er saa sandt og ægte, og dine Vers saa let og skønt formede, saa musikalske, at de synger for Øret

For mig har det været en Berigelse baade for Aand og Hjerte at læse dine mange dejlige Vers. Min Hustru siger det samme, og vi sender dig en hjertelig Tak for den virkelige Nydelse, det har været for os at lytte til dine Strofer

Din gamle Ven

ZAK. NIELSEN.

MIN HJEMSTAVN

I Sjelunds Børn, og I fra Fyns Have,
kald kun min Hjemstavns brede, flade Strand
en saare tarvelig Naturens Gave —
hvor mange har min Hjemstavns salte Vand?
Hvor mange saa' en Sol i Hav at dale
som den, jeg saa' bag Manøs brede Sand?
Og mon en Øbo hørte Stormen tale
saa kraftig-skønt som ved min Vesterstrand?

Og dine Enges Kæmpe-Blomstertæppe,
bredt over dig som af en vældig Haand!
Er skønnere vel Fremmedlandets Steppe,
selv i sin Pragt med Flodens brede Baand?
Din Aa sig over Blomstertæppet slynger
saa blaa og blank, som nogen Flod saa kæk,
og over Aa og Eng din Lærke synger
som for at mane alle Sorger væk.

Jo, disse vide, milelange Sletter
 og dette store, endeløse Hav,
 dem regner jeg blandt Verdens skønne Pletter
 og takker Gud, fordi han dem mig gav,
 Derude fyldtes mine unge Lunger
 med Saltvandspust, der rensede mit Blod;
 i Havets Brus, naar Stormens vrede Tunger
 imod mig brølte, steg mit unge Mod.

Ej Sjelunds rige Pragt har sat i Skygge
 de Herligheder, som min Barndom saa'.
 Tak, Gud, jeg her fik Lov at bo og bygge,
 dog gæste Barndomshjemmet tidt jeg maa.
 Mens Hjertet slaar, saa længe skal det banke
 for dig, min fjerne, lave Fødestavn;
 fra Øresundets bøgeklædte Banke
 jeg jubler stolt min elskte Hjemstavns Navn.

Jeg jubler, ja, og dog med Sorg i Sinde,
 min Hjemstavn sukker under fremmed Tvang.
 Gud give, Dagen atter maa oprinde
 da Dannebrog tør hejses højt paa Stang!
 Af Tidens Ragnaroks det dybe Mærke
 en nyfødt Sol da stiger op paany
 og lyser over Slægter, som tør dyrke
 en Fredens Gerning under Retfærds Ly.

MIT BARNDOMSHJEM

ET Bondehjem, et Hjem, som de var flest
paa denne Tid, i disse fjerne Egne,
halvt udenfor Kulturens Strøm at regne;
et Trædehjul i mangt det ligned mest.

Fra Sol stod op, til Sol gik ned i Hav,
de korte Dage før og længe efter,
hver travlede og brugte sine Kræfter,
saa vidt de rakte, og som Gud dem gav.

Der travledes i Lade, Lo og Stald,
i Bryggers, Køkken, Fadebur og Kælder;
til Nattens Mulm ud over Jorden vælder,
hver travler eller træller i sit Kald.

Der travledes i Pløjeland og Eng,
endog om Kap de lange Sommerdage;
til Travlhed saa' jeg aldrig siden Mage.
Hvor nød man Hvilen i den lumre Seng!

Og Vinteraftenerne! Hvor de spandt
og væved Vadmél, disse travle Kvinder
med ilter Hu og friske, røde Kinder;
den gamle Bedstemoder Strømper bandt.

Selv Fader strikked mangt et Strømpeskaff
og dertil altid paa sin Pibe bakkede.
I Krogen *Jannik*, Karlen, sad og snakkede
i Søvne eller snorkede for Kraft.

Han, gamle Jannik, var en stakkels Fyr,
med hvem der rundt i Byen blev gjort Løjer
— der er jo dem, hvem saadan Sport fornøjer —,
en fattig Sjæl, kun rig paa Æventyr.

Han leved med dem, Esben, Ridder Rød
og, hvad de hed, den lange Række Helte,
og naar de drog mod Trolde Sværd fra Bælte,
hans Blik skød Lyn, naar Troldeblodet flød.

Jeg mindes grant saa mangen Vinterkvæld,
mens Ilden svagt fra Arnestedet lyste,
hvor frydefuldt mit lille Hjerte gyste,
naar ud han øste af sit rige Væld.

Som han jeg troede, hvert et Ord var sandt;
i Fryd jeg svælgede, af Angst jeg rystede,
naar Trolde og Ridder tæt hinanden krystede;
jeg kunde jo ej vide, hvem der vandt.

Tak, gamle Jannik, i din sunkne Grav
 i Landsbykirkegaardens Fattighjørne,
 ukendt, nu dækkes den af grimme Tjørne,
 Tak for det Væld af Glæde, du mig gav.

Johanne, Pigen, og jeg mindes grant;
 hun kunde synge Viser, alenlange,
 om Elskovs Fryd og Kval og Hjerter bange;
 hun sang og rørtes selv, saa Taaren randt.

Hun sang om Lykkens svigefulde Spil
 og malkede, saa det i Strippen skummede,
 mens Koen, vel til Pas, i Baasen brummede,
 og jeg med henrykt Gysen lytted til.

Her mødte første Gang jeg Poesi,
 vel i naive, højst barokke Former;
 men for Befrugtning gælder ingen Normer,
 Smaablomster mylred langs min golde Sti.

* * *

En Hyrdedreng har oftest trange Kaar,
 mest, naar han ikke hører til de dvaske;
 min Stolthed var at regnes blandt de raske,
 skønt kun en Purk paa knap nok elleve Aar.

Den dvaskes Sind er som en barket Hud,
 der Solens Brand og Vintrens Kuld kan døje,
 en Sjæl, hvem intet rigtig kan fornøje,
 en Sjæl forladt af Mennesker og Gud.

Min Sjæl var følsom, som min Hud var blød,
 og, Gud ske Lov, jeg kendte stærke Længsler;
 men da de oftest førte ind i Trængsler,
 min Livets Skaal blev skænket bittersød.

Som visse Husraad brugtes jeg til alt:
 at ringle Tørv, at poste Vand i Tønden,
 at kærne Smør, ja selv at rense Brønden,
 kort sagt, var med i alt, der forefaldt.

Paa korte Ben jeg traved Marken rundt,
 og den laa spredt, saa Vejene blev lange,
 jeg maatte rundt den daglig flere Gange,
 og selv om Regnen rusked nok saa ondt.

Jeg Kørne trak ud, red Heste hjem,
 stak saa i Rend for Faarene at flytte;
 mig Torne rev, saa Fødderne de blødte,
 men kærligt plastrede min Moder dem.

Og Dagen den blev lang. Begyndt ved fem
 den strakte sig helt ud til Aften silde;
 men Ærens, Pligtens Bud jeg lyde vilde;
 min Kraft slog til, den voksede ved dem.

Vel mørkt, dog ingenlunde graat i graat,
 mit Liv sig tegnede i disse Somre,
 thi Timer, Dage, trykkende og lumre,
 de vekslede med Svalhed, lyseblaat.

Vi kunde lege, saa det havde Skik,
 jeg og en Flok af flinke Kammerater,
 og var der end et Par lidt raa Krabater,
 vi satte paa dem Skik, mens Legen gik.

Af rare Piger var der og en Flok;
 de vilde gerne være med i Legen,
 de havde jo dog ogsaa Ret til Stegen,
 der var jo til os alle mer end nok.

Vi aabned vore Rækker, tog dem ind;
 fra Røvere vi blev til Kavallerer,
 og hver sin Hjertesdame engagerer;
 snart Dansen tænder Blus paa alles Kind.

Et Grønsværsgulv og ingen Dañsesko,
 de bare Fødder godt til Gulvet passede;
 hvad gjorde det, at Straa og Stilke krassede?
 Vi var jo alle hærdede — vi lo.

Jeg véd det ej; men sikkert mangt et Par
 med Tiden blev et Par for hele Livet;
 men det jeg tror, saa fast, som var det givet,
 vor Danseglyde ren og skyldfri var.

* * *

Du skønne Aa, vor Landsbys bedste Pryd,
 med dine herligt blomstersmykte Enge,
 de skønneste, jeg véd, i Danmarks Vænge,
 et topfyldt Maal du skænkede os af Fryd.

Naar Solen gjorde Luften lummervarm,
 saa Sveden ned ad Bryst og Ryggen rendte,
 og vore Kinder blussede og brændte,
 du strakte mod os ud din bløde Arm.

Du blinked, vinked, aabned os din Favn:
 „Kom, Dreng, alle, her er nok af Svale!“
 og vi forstod saa godt den stumme Tale;
 det var, som kendte han hver enkelts Navn.

Ad Engens grønne, blomsterkranste Sti
 vi gispende, men sjæleglade pilede;
 den gamle, syntes vi, imod os smilede
 og sagde: „Dreng, hæng kun bare i!“

Saa boltred vi os i hans svale Bo,
 og tidt vi vistnok boltred os for længe
 — at vogte Tiden ligger ej for Dreng —,
 hvis ellers man de lærdes Ord tør tro.

Men vi tog ingen Skade, tværtimod,
 af Badet steg vi op med friske Kræfter,
 fornyet Arbejdsmod der fulgte efter,
 og atter rulled raskt vort unge Blod.

En herlig Ting vi ogsaa dør fik lært:
 at svømme flinkt, om ikke just som Ællinger;
 selv de, der mødte først som bange Skrællinger,
 drev det saa vidt, at de fik Vandet kært.

Og Aaen regulerte selv vor Plads;
den flytted Sand og Grus i hele Masser
— vi havde jo ej Raad til Badekasser —,
og alt for smaa som store blev til Pas.

Vor Ven vi saa' dog ogsaa harm i Hu:
Naar Mølledammens fule Vande sendtes
ud over ham, en vældig Harm tændtes,
der fyldte selv de modigste med Gru.

I Flom og Skum han steg fra Lejet op,
rasered alt i sine egne Enge,
paa Flugt han drev os, Karle, Piger, Dreng.
Men saa kom stærke *Brink* og tordned: „Stop!“

Saa blev vor gamle Ven sig selv igen.
Mens Bondemanden stod med Suk og Klage
som skamfuld trak han atter sig tilbage.
Snart kendte vi igen vor gamle Ven.

Min Hilsen og min Tak, min Barndoms Aa,
jeg sender dig fra fjerne, skønne Egne;
her er jo ogsaa Aaer alle Vegne,
men skøn som dig jeg aldrig nogen saa'.

* * *

De stred og sled, de gode Bondemænd,
Husmødrene, de spinkede og sparede,
og Slidets Frugter trolig de forvarede,
gik med hinanden ypperligt i Spænd.

De sanked Velstand, sjældent Overflod,
 Guldstrømmen langsomt flød i hine Dage
 — de ligger jo tre Snese Aar tilbage —;
 de fromme takked Gud, han var dem god.

Dog, Hvilestunder blev der ogsaa holdt.
 Der kendtes ingen Spenen eller Spinken,
 naar Slægt og gode Venner rørte Klinken,
 og Arnestedet stod ej længer koldt.

Paa Stand blev Kaffekværnen sat i Gang,
 selv maatte jeg den mange Gange røre,
 hvis jeg da var at træffe inden Døre;
 jeg var jo oftest ude Dagen lang.

Jeg vidste nok, at jeg fik med en Taar,
 og Moder vidste godt, jeg paa den skønnede,
 med milde Blikke hun mig ogsaa lønnede.
 En herlig Løn! det vist enhver forstaar.

Min Moder breder selv den hvide Dug
 og sætter frem de hjemmebagte Kager,
 som Egnens Mødre altid har paa Lager,
 I hundred Aar det saa var Skik og Brug.

Thi gæstfri var de, disse Bondehjem;
 selv Haandværkssvende, der paa Rejse fægtede,
 et Maaltid Mad de vistnok sjældent nægtede:
 „Tænk, om vor egen Søn var én af dem!“

Saa skænked Moder i den brune Drik
og sendte rundt de fyldte Kagefade,
hvis Skue gjorde alle Ganer glade,
mens Kaffeduften sødt til Næsen gik.

For hver en Kop den glade Stemning steg,
de hviskede, lo himmelhøjt og snakkede,
og Mændene paa deres Piber bakkede;
kun naar de spiste, den af Munden veg.

Min Moder, skaaret godt for Tungebaand,
blandt gode Venner var ej mindst veltalende,
hun kunde gi'e en Skrøne, drastisk malende,
men ogsaa snerte som en Pilevaand.

Og Fader, dagligdags den tavse Mand,
i saadant Vennelag fik Mund og Mæle;
han kunde glæde sig med glade Sjæle,
ja le, saa Øjnene de drev med Vand.

Men jeg brød ej mig stort om deres Snak;
var Kagerne forbi, da helst jeg flyede
af Stuen ud, til gamle Jannik tyede;
som en Magnet hans Æventyr mig trak.

Nej, lige Børn, de leger altid bedst;
jeg savned Fætter Svend og Fætter Søren,
jeg vidste jo, naar de tren ind ad Døren,
var Glæden med og blev hos os som Gæst.

Imellem os var herlig Harmoni,
 i vort Orkester ingen Tone skurrede;
 naar vi rumsterede, vel Moder knurrede,
 men inderst inde var hun glad som vi.

Svend var den bedste til at hitte paa,
 men Søren vistnok var den mest behændige;
 at skaffe Grejer, til vor Leg nødvendige,
 det maatte jeg, som Vært, vel bedst forstaa.

Men Tiden løb, ja løb med Iltogsfart,
 vi maatte skilles, længe før vi vilde,
 de maatte jo ej komme hjem for silde:
 „God Nat!“ — „Paa Gensyn!“ — „Ja, paa Gensyn snart!“

Og ofte mødtes vi i disse Aar,
 og mer og mer vi voksede os sammen;
 vi fulgtes ad i Glæde og i Gammen,
 men lige trofast under trange Kaar.

Saa skiltes vore Veje, skiltes vidt;
 mit Virke kaldte mig til fjerne Felter,
 os skilte brede Øer, dybe Bælter,
 men over dem fløj vore Tanker tidt.

Med Dampens Vinge ogsaa tidt jeg fo'r
 til deres Bo paa Vesteregnens Sletter;
 at Glæden den blev stor, enhver vist gætter,
 og aldrig fandt jeg mere gæstfrit Bord.

Nu gaar vi alle tre med Sne i Haar;
 vi tager frem de kære gamle Minder,
 og Glædens Rødme farver vore Kinder;
 vi lever om igen vor Barndoms Vaar.

Endnu en trofast Ven jeg nævne maa,
 en Ven fra mine triste Hyrdedage;
 han friede mig ud af mangen Plage,
 hvor mine Kræfter vilde ej forslaa.

Den Gang var han en Knøs paa sytten Aar,
 halv Dreng endnu, men ingen Lemmedasker,
 en rigtig Prop — her tænkes ej paa Flasker —,
 en prægtig Gut med brunt og krøllet Haar.

Af Stilling var han Karl paa Faders Gaard.
 Det faldt ham svært at følge Fader efter;
 men Søren trøstede sig: „Med Helkarls Kræfter
 jeg møder frem i Engen næste Aar.“

Vi havde fælles Kammer, fælles Seng;
 det Fællesskab vi begge fandt behageligt,
 thi Sengen, den var bred, vi hvilte mageligt;
 her var han ikke Karl, jeg ikke Dreng.

Et Baand imellem os blev knyttet fast,
 et Venskabsbaand, som Tid og Rum ej slappede,
 hvor sejgt end Tidens Tand i Baandet nappede;
 tre Snese Aar, dog Baandet ikke brast.

Vil nogen spørge, hvilke Traade bandt
os to saa fast og længe til hinanden,
jeg maa erkende, stille staar Forstanden;
men mere trofast Ven jeg aldrig fandt.

Vi spurgte ej om Stilling eller Stand,
om Kundskabsfylde, Guld og grønne Skove,
om Klæderne var fine eller grove;
vi spurgte kun om Vennens Værd som Mand.

I SKOLEN

TÆT op ad Landevejen Skolen laa,
lavloftet, lille, Gulvet hullet, frønnet;
tidt hørtes Lyde, som om Loftet stønede;
det var, naar Vesterstormene brød paa.

Men var vor Skolestue slem og-trang,
var Legepladsen baade vid og prægtig;
jeg aldrig siden saa' en Plads saa mægtig,
vel hundred Meter bred, femhundred lang.

Vel var den hverken stampet eller stødt,
men der var Græs og Sand og Vand og Pløre,
hver Smag fandt altid dèr det bedste Føre,
og faldt man, faldt man næsten altid blødt.

Den lange Landsbygade var vor Plads;
i Breden strakte den sig om bag Længerne,
og savned end vor Skole Klatrestængerne,
i Træer, Stiger holdt vi Luftkalas.

Om Kirken leged lystigt vi Tagfat,
 imellem Gravene vi snart os tumlede,
 snart vandrede paa Mellemmader gumlede;
 men Herligheden altid endte brat.

Fra Skolehuset lød en mægtig Røst: — —
 Fra Kirkegaarden, Gaden, Laden, Træerne
 vi styrted, men ej lige let paa Tærerne;
 derinde alting var ej blot til Lyst.

Saa sad vi bænket da i broget Rad,
 og Degnen satte frem de jævne Retter;
 der vanked sjældent lækre Omeletter,
 Lagkage, Steg og anden Højtidsmad.

Vor Spiseseddel var kun ganske kort,
 den lød paa Læsning, Bibel, Skrivning, Regning;
 der var ej Plads til Gymnastik og Tegning,
 med sligt ej Tiden maatte ødsles bort.

Saa mente den Gang Bisp og Provst og Præst,
 og Degnen maatte jo det samme mene,
 naar disse Herrer tro han skulde tjene,
 og dog stod vi hans Hjerte altid næst.

Han dog trakterede os med Dessert,
 det bedste, som den gamle Mand formaaede;
 det var hans Sorg, at mange den forsmaaede,
 hans Glæde vi, der skønned paa dens Værd.

En Verdens-Kortbog, gjort „med egen Hand“,
 vi ofte fik til skiftevis Benyttelse,
 vor Glæde var ham Pant for dens Beskyttelse.
 — „Hvor er vort Danmark dog et lille Land!“

En sælsom Følelse i os blev tændt,
 en Udve ud mod disse fjerne Lande,
 adskilt fra os ved Bjerger, dybe Vande,
 en Følelse, af ingen hidtil kendt.

Den følte snart som Smerte, snart som Lyst;
 som Smerte altid, naar os Mismod trykkede,
 som Lyst, naar kækt paa Haabets Bro vi byggede.
 Ud vil jeg, ud! det banked i vort Bryst.

Hvad ude vented os, vi vidste ej,
 men noget herligt, stort og skønt vi anede,
 og Lykke god os sikkert Vejen banede,
 og Gud gav bliden Bør ad Bølgens Vej.

En anden Ekstraret jeg ofte nød,
 en Verdens-Krønike, vel tusind Sider,
 to Bind — de andre sagde, „at du gider!“ —,
 for mig var den som Nøddekærner sød.

Som Nøddekærner? Ja, den tykke Bog
 var som en mægtig Pose, fuld af Nødder,
 som frugtbar Muldjord, gennemtrængt af Rødder,
 og jeg var kun en Landsbyskolepog.

Jeg knækked løs paa Skallerne med Lyst,
 men mange, mange var mig altfor stærke,
 de bragte mine Tænder til at værke.
 Saa satte til den næste jeg min Trøst.

Og ej forgæves. Som Musik det lød,
 naar Skallen mellem mine Tænder knagede;
 den Lyd min Tandværk i et Nu bortjagede;
 jeg sejersstolt den søde Kærne nød.

De mange Sider, fyldt med Politik,
 Intriger, Noteveksling, Statsforfatning,
 Debatter om forskellig Art Beskatning,
 var Skaller, som jeg aldrig knækket fik.

Men læste jeg om herligt Heltemod,
 om Tro og Taalemod, der Sejer vinder,
 om faste Mænd og fromme, stærke Kvinder,
 steg op i Kinderne mit varme Blod.

Og saa' jeg store Magter øve Vold,
 det store Spanien mod det lille Holland
 — jeg tænkte mig de to som Danmark—Lolland —,
 hvor haded *Alba* jeg, den lede Trold.

Den store *Frederik* med Undren saa'
 jeg midt i Kuglereggen rolig ride,
 mens Adjudanten segned ved hans Side;
 jeg hørte Kuglen mod hans Daase slaa.

Men saa' jeg saa den unge Dronning staa
 — sit lille Barn hun bar paa sine Arme —
 i Riddersalen, knust af Sorg og Harme,
 min Undren for Kong Fritz gik rent i Staa.

Af Billeder min Fantasi blev fuld;
 de fleste af dem var vel sagtens taagede,
 som Samling maa de nærmest kaldes brogede.
 — Hvad var mod disse Skatte møntet Guld?

Jeg tog dem med i Lade, Mark og Eng,
 men nægter ej, min Pligt jeg tidt forsømte;
 om Natten jeg om mine Helte drømte,
 mens Søren snorked i vor brede Seng.

Jeg læste, basked med de svangrø Ord;
 men denne Basken mine Tanker klarede,
 hvad først jeg syntes spredt, jeg glad erfarede,
 som Perler dannede en Perlesnor.

Min Fantasi var som en vilter Hest;
 ret ofte vipped den mig ud af Bøjlen,
 Men naar jeg lod Forstanden holde Tøjlen,
 saa blev der ingen Vippen af og Fest.

En mere tung og mindre krydret Ret
 var Tysk, hvormed han mig privat trakterede;
 jeg spyttede den ud, jeg protesterede:
 Paa Dansk var Tysk en rigtig ækel Plet.

Den gamle saa' paa mig, slet ikke vred,
 og klapped mig paa Skuldren: „Nej, min kære,
 at lære Tysk ej plette vil din Ære,
 at jeg er dansk som du, det godt du véd.

Og jeg er stolt af mine danske Børn.
 Hold højt i Ære kun det ægte danske,
 men frygt ej ubeset det udenlandske;
 frygt ikke Tysk, men frygt den tyske Ærn.“

Jeg stod beskæmmet, hvert hans Ord var sandt,
 jeg havde jo min kære Lærer krænket;
 end mere fast til ham jeg nu var lænket,
 og Lænken holdt, mens Aar og Dage svandt.

Saa tog jeg fat paa Tysken, snart med Lyst,
 jeg ikke mer mistænkssom til den nippede;
 dog min Taalmodighed ret ofte glippede,
 den maatte stives af ved Pligtens Røst.

Men snart det gik, om ikke just som Leg,
 saa dog som oftest let og helt fornøjeligt,
 og stødte jeg paa noget ufordøjeligt,
 min gode Appetit det ødte ej.

Jeg lærte Grammatik til Husbehov,
 af tyske Gloser derimod en Masse
 — vel tusind rummede min Hjernekasse —,
 i Sproget selv jeg læste Sprogets Lov.

Min gamle var en praktisk Pædagog,
han, hvor han turde, altid fulgte nøje
den gode Regel: gavne og fornøje,
at elske først og siden blive „klog“.

Til sidst jeg læste *Walter Scott* paa Tysk;
vel mangt og meget ej jeg kunde tyde,
jeg maatte haardt min unge Hjerne bryde,
som nu min gamle med Jepp' Aakjærs Jydsk.

De lange Vinteraftener jeg drog
med mine Helte ud, en herlig Færden!
Saa skøn jeg aldrig havde tænkt mig Verden;
men saa slog Klokken, Sengetid den slog.

Af Hverdagsretterne jeg én har glemt,
og det maaske endog den allerkræftigste,
tillige, vel tillavet, allersaftigste;
men ak, med Appetiten kneb det slem.

De sunde Safter var som dampet bort,
vor Gane sjælden nogen Kildren mærkede,
i Tænder og i Mave tidt det værkede,
og Timen blev desværre aldrig kort.

Vi maatte lære ordret udenad
Artikler, Bud og Bønner med Forklaringer,
selv nogle af Johannes' Aabenbaringer;
til *Luther*, *Balle* fik jeg næsten Had.

Men ikke til min gamle Lærer, nej,
han propped os i allerbedste Mening
og aned næppe Fare for Forbening;
han fulgte Pligtens taarefyldte Vej.

Med Nidkærhed, men parret med Forstand
han lærte os at skrive, læse, regne;
som Regnelærer han blandt Egnens Degne,
trods sine hvide Haar, var Førstemand.

Nu er min Haarlok ogsaa bleven hvid;
jeg tager frem de kære gamle Minder,
Husvælelse og Fryd jeg derved finder,
ej mindst i Minder fra min Skoletid.

VED SKILLEVEJEN

SAA blev jeg konfirmeret, seksten Aar.
Som Herkules jeg stod ved Skillevejen,
nu var det Slut med Skolen og med Legen;
jeg stod paa Tærsklen af min Ungdomsvaar.

Et herligt Stade! For de mange, ja,
men jeg var ikke én af disse mange;
jeg skued fremad, saa' kun Dage trange,
ud maatte jeg og hjemme blev endda.

Jeg saa' tilbage paa min Barndomstid;
den havde været trang trods tusind Glæder,
i Hjemmet, Skolen, mange andre Steder,
en Blanding bittersød af Fryd og Slid.

Slid i og for sig hadede jeg ej,
det viste sig jo tydelig i Skolen,
men Slid som Løbetur i Sommersolen,
det kunde aldrig jeg fordrage, nej!

Og hvor jeg frøs, naar jeg i Regn og Slud
og Frost paa Gødningvognen hjemad agede;
det nytted ikke, jeg paa Spandet jagede,
jeg maatte sindig holde Pinen ud.

Paa Husdyr havde jeg kun lidt Forstand,
forstod ej deres Værd som Handelsvare;
jeg saa' paa indre Egenskaber bare;
jeg dued ej til Markeds-Handelsmand.

Jeg skulde arve Gaarden efter Rang,
jeg var blandt Søkende den førstefødte;
alt nu jeg Fader var en daarlig Støtte,
som Ejer blev min Tid vist ikke lang.

Jeg stod ved Skillevejen. Et var klart:
jeg maatte ud af Bondelivets Trængsler.
Men hvorhen bar de, disse stærke Længsler?
Det maatte dages, ja, og dages snart.

Min Fader aned næppe mine Savn;
som Sjælekender var hans Evner ringe,
men han forstod genstridig Jord at tvinge;
som Bonde vandt han sig et agtet Navn.

Til dagligt Brød han regned sin Avis,
det unge altid vaagne „*Dannevirke*“;
han læste alt, om Sprog, om Skole, Kirke,
var dansk til Liv og Sjæl, naturligvis.

Mod Byens Smaakaarsfolk var Fader god,
han pløjed for dem, hented deres Brændsel,
foragted ej med dem et Slag Skærvendsel;
der var ej Draabe Storhed i hans Blod.

Men gjaldt det Pligter, saa var Fader streng,
mest mod sig selv, men ogsaa imod andre;
ad Pligtens Vej vi alle maatte vandre,
tidt kneb det for den stakkels Hyrdedreng.

Jeg fældte Taarer, altid dog i Løn;
men naar jeg saa', han paa mit Virke skønnede,
endog med skønne Gaver mig belønnede,
saa var igen jeg Faders glade Søn.

Men naar han saa' min Pløjning, ud og ind,
at jeg min Pligt som Vogterdreng forsømte,
at Læsset væltede, da Kusken drømte,
saa fyldte Sorg og Harme Faders Sind.

Og jeg forstod ham. Jo, han havde Ret;
i mig han havde set en kraftig Støtte,
han saa' den briste, og hans Hjerte blødte;
han maatte tro, at jeg ham lønned slet.

Han mente mig det godt, min strenge Far:
jeg skulde formes til en dygtig Bonde,
at ikke mine Fremtidskaar blev onde;
men hvad jeg led, det blev han aldrig vær.

Min Moder var af Bondeæt som han
 — en Bonde helst til Viv sin Lige kaarer — ;
 der randt lidt frisisk Blod i hendes Aarer,
 hvor mange Draaber dog ej tælles kan.

Hun havde Slægtninge paa Ejland *Sild*;
 i hendes gamle Hjem der tidt var Tale
 om disse stærke Kvinder, stovte Ka'le,
 især en „Skilleskraber“ rig og gild.

Jeg tror nok, hun var mere stærk end from;
 hun ligned Fader i at kunne byde,
 men hun var ogsaa villig til at yde;
 det sidste syntes altid bedst jeg om.

Som Fader var hun god mod Fattigfolk;
 hun gavmildt fyldte deres Mælkespande,
 der altid kunde rumme mindst en Kande;
 med Mad hun mætted selv en Ædedolk.

Til Syge lavede hun Sygemad,
 hun glemte aldrig dem ved vore Fester,
 betænkte dem med ej for knappe Rester,
 og dobbelt giver den, som giver glad.

Hun Huset styrede med sikkert Blik,
 jeg tror nok, jeg tør sige mønsterværdigt;
 præcis paa Klokkeslet stod alting færdigt,
 og god var Maden efter Egnens Skik.

Hun Haand i Hanke tog i stort og smaat,
 hun malkede sin halve Part af Køerne,
 med Dygtighed hun røgted Grisesøerne;
 de grynted, naar de hørte hende blot.

Ej let hun lod sig dreje nogen Knap,
 og ve den Pige, som hun mente sjuskede,
 hvad heller fra sin Del af Donten luskede!
 Endogsaa jeg fandt Moder lidt for skrap.

Vi alle led derved. Selv Fader led;
 af disse to var ogsaa hun den stærke.
 Saa lille, som jeg var, jeg kunde mærke,
 naar hun min gode Fader gjorde vred.

Jeg ogsaa tidt en Overhaling fik;
 men tiere hun talte som en Moder,
 der kærligt værner, trøster sine Poder,
 og hvert et Ord da til mit Hjerte gik.

I sine yngre Aar var Moder køn,
 hun tog sig ud, naar hun i Kisteklæderne
 ved Gilder sad til Bords paa Bænkesæderne;
 det mente i det mindste hendes Søn.

Hun vilde gerne være festlig klædt,
 og selv om ikke skrap hun fulgte Moderne,
 saa var hun altid godt nok med paa Noderne.
 „Som man er klædt, saa er man ogsaa hædt.“

For Toner, baade for Musik og Sang,
 min Fader havde ikke ringe Øre,
 en, helst en simpel, Sang ham kunde røre;
 jeg Vidne var dertil saa mangen Gang.

Min Moder havde ej for Toner Sans;
 i hendes Øren Toner føltes skærende,
 hun vistnok næppe følte dem som bærende,
 naar Spillemanden spilled op til Dans.

Som vort saa formed sig de fleste Hjem
 i store Træk, alt efter Kaar og Evne;
 derinde førtes Livet paa det jævne;
 der var ej Plads til Himmelflugt i dem.

Til Himmelflugt dog mange havde Trang,
 selv Drukkendidrik, gamle Hans Lorentzen,
 og Sognets Bussemand, den store Jensen,
 forsøgte Himmelflugt en sjelden Gang.

Hver Søndag troppede i Kirken op
 en Skare kisteklædte Mænd og Kvinder;
 hver sin bestemte Plads med Lethed finder,
 og saa begynder Flugten med — et Hop?

Nej, snarere et Buk, thi som til Bøn
 de fleste deres Blik mod Jorden sænker,
 maaske for først at løse tunge Lænker,
 der binder fast til Jorden Jordens Søn.

Jeg intet véd, men det jeg tror forvist,
 at Vanekristendom man her kun mødte,
 saa styg endda, at selv en Dreng det stødte;
 der hyklede, men mest dog ubevidst.

Jeg fulgte Trop, skønt ingen øved Tvang,
 for mig blev ogsaa Kirkegang en Vane;
 ej nogen for os løfted Korsets Fane,
 og Salmen aldrig klang som Pilgrimssang.

Men saa kom Gryet, som jeg ventede paa,
 og op stod Solen, rund og rød, ja luende,
 og dør stod jeg, ved Skillevejen, skuende
 ud over Vejene, der for mig laa.

Da Morgentaagerne var dreven bort,
 saa laa de solbelyste for mit Øje:
 én bugted sig imellem Moser, Høje,
 den anden syntes lang, den tredje kort.

Den første førte op til Ærens Top,
 men ikke én af tusinde den naaede;
 jeg maatte ad en Vej, der Lykke spaaede;
 mod *Lykkens* Top jeg higede kun op.

Den anden, lange, Vej var ogsaa trang;
 den førte frem til Guld og grønne Skove,
 men ofte kun ved Brud paa Ærens Love,
 — jeg fatted aldrig Fryd ved Guldets Klang.

Ud ad den korte Vej en Skole laa,
 lidt ensomt laa den, lige ud til Vejen;
 for saa vidt lignede den jo min egen,
 som den den ogsaa tækket var med Straa.

Men der var vidt til Væg og højt til Loft,
 og bagved Skolen laa en prægtig Have
 — jeg tænkte paa vor Skoles Dødninggrave —
 og bag ved den igen en Grønsværs-Toft.

Den skraaned stærkt mod Bondebyen ned;
 ud over den jeg fik et herligt Skue:
 et spejlblankt Sund, der i en vældig Bue
 sig strakte, solbelyst fra Bred til Bred.

Jeg mange andre Herligheder saa';
 i et og alt: jeg saa' et Lykkens Tempel,
 ej prangende, kun med en Skoles Stempel;
 det ydre agter Lykken ringe paa.

Jeg tænkte paa min gamle Lærers Hjem;
 jeg saa' ham færdes dør saa glad og hyggelig;
 jo vist, min gamle maatte være lykkelig,
 skønt Guld og Ære ej han fik i Gem'.

Til nu jeg vidste kun, jeg vilde ud,
 men Maalet havde ligget i det dunkle;
 nu saa' jeg det som Venus straale, funkle,
 og ikke fjernt, — jeg skulde nok det naa.

Jeg vilde være Lærer, som vor Degn.
 De indre Grunde stod mig langtfra klare,
 de ydre desto mere aabenbare,
 men alle stod i Landsbyskolens Tegn.

Den tunge Sten var væltet fra mit Bryst;
 min Fremtids Vej, der før laa mørk og øde,
 den lyste nu af Roser, lyse, røde,
 jeg saa' min Fremtid kun som idel Lyst.

Jeg var jo den Gang bare sytten Aar;
 at Tornene jeg glemte, det forklarer;
 i højest Fryd, hvem tænker da paa Farer?
 Jeg stod paa Tærsklen af en herlig Vaar.

Men har man toppet, maa man dale ned,
 det er en Lov i denne lave Verden.
 Jeg stod igen i Dagliglivets Færden,
 for mig gik Timerne med Sneglefjed.

Endnu en Tyngsel knugede mit Sind:
 Jeg maatte jo min Fader dybt bedrøve,
 et længe næret Haab ham brat berøve;
 alt var af Furer rynket Faders Kind.

Og Moder mistede sin store Søn;
 trods alt, jeg hende var en Glædens Kilde,
 jeg læste det i hendes Øjne milde,
 naar hun med Kærtegn lytted til min Bøn.

Jeg ømmed mig, jeg grunded Dag og Nat;
 det triste Budskab maatte selv jeg bringe.
 Jeg vidste godt, de vilde ej mig tvinge,
 dog med mit Mod det var kun ringe fat.

Det var en rigtig lummer Julidag,
 vi kørte Hø fra Engen ind i Lade;
 derinde havde jeg mit faste Stade,
 thi „trække fra“ var oftest Drengens Sag.

Men Laden, den var baade vid og lang,
 og Læssene var høje, ogsaa brede;
 ved „Trækken fra“ man lærer godt at svede,
 i Strømme randt min Sved vel hundred' Gang.

Og Kræfter fordres til at „trække fra“.
 Tænk bare: Kilometer om at trampe
 paa Gulv af Hø, man ikke fast kan stampe,
 og saa med Favnen fuld af Hø endda!

Den Julidag for mig var særlig streng,
 thi Karlen klemte paa, ja rentud masede,
 og jeg, saa længe som jeg kunde, asede;
 jeg græd og skammed mig, jeg store Dreng.

Men det, naturligvis, saa' Karlen ej,
 vor Karl, han maatte ikke se mig græde;
 jeg blev deroppe, turde ikke træde
 i Porten ned, før han var kørt sin Vej.

Jeg trængte svarlig til en Læskedrik;
 min Moder, der var ganske ene hjemme,
 hun havde nok en Kaffetaar i Gemme
 til mig, og saa det ømme Moderblik.

Først tørrød jeg med Haanden Graaden bort,
 saa listed jeg forsigtigt hen til Truget
 i Stalden, der endnu var ikke muget;
 dertil var Køredagen altfor kort.

Jeg pjasked, pjaskede igen og gned;
 min Moder maatte mindst af alle vide
 den Tort, min Ære havde maattet lide.
 Men ét jeg glemte: mine Øjne sved.

Det ofte sker, at Kærlighed gør blind,
 at elske tidt forveksles med at dyrke;
 men Kærlighed kan ogsaa Synet styrke,
 saa det kan trænge dybt i Sjæle ind.

Ved Køkkenbordet ene Moder sad.
 „Naa, er du dør, min store Dreng,“ hun sagde
 og kærlig Haanden paa min Skulder lagde.
 Paa Bordet stod et mægtigt Rødgrødsfad.

Det læsked bedre end en Kaffetaar;
 alene Synet af det gjorde mig fornøjet,
 jeg glemte halvvejs, hvad jeg havde døjet,
 to Øjne og et Fad kun for mig staar.

Da brat forandrer sig min Moders Blik,
 der nys af Moderglæde for mig funkede;
 jeg saa', en dyb Bekymring den fordunklede;
 min Glæde ogsaa brat en Ende fik.

„Hvem har dog gjort min kære Dreng Fortræd?
 Af Graad er dine kønne Øjne hede“ — —
 — — „Nej, nej, det bli'r de ikke af at svede!
 Hvad er der sket? Du gør mig ganske ræd.“

Jeg hulked, stammed frem, knap véd jeg hvad,
 men det jeg véd: da jeg min Stammen endte,
 min gode Moder al min Jammer kendte,
 og jeg, hvorvel jeg græd, var sjæleglad.

Nu var gjort, det vovelige Spring;
 mit Fald var blødt, jeg laa i Moders Arme;
 dør svandt, som Nattens Dug for Solens Varme,
 min Hjertesorg og blev til ingenting.

Min Fader var i Engen, kom ej hjem,
 før Solen var bag Manøs Sande svunden,
 han var den hele Dag til Engen bunden.
 „Hvad er nu Klokken, Moder?“ — „Den er fem.“

I Moders Arme havde rent jeg glemt,
 at Faders Minde stod endnu tilbage.
 Hvorledes vilde han mon Sagen tage?
 Mit stakkels Hjerte blev igen beklemt.

Min Moders Kærlighed saa' atter klart;
 i mine Øjne saa' hun, hvad mig trykkede,
 og til sit Bryst hun atter ind mig rykkede:
 „At Fader vil som jeg, er aabenbart.“

„Han elsker dig, som jeg, det véd du godt,
 han vil, som jeg, kun, hvad der er din Lykke,
 selv om det ikke er hans eget Tykke;
 han siger ja, vent til i Morgen blot!“

„Og nu til Køjs! Du er jo overtræt;
 lad Høet for i Dag kun selv sig passe,
 og mens du sover i din brede Kasse,
 skal jeg med Fader klare Sagen let.“

Hvor let hun klared den, det véd jeg ej;
 men da mig Fader mødte næste Morgen,
 hans milde Aasyn var mig straks en Borgen
 for, at hans Svar saa langt fra var et Nej.

Glad var han ikke, kunde let jeg se,
 en Vemodsklang der lød i hans Godmorgen!
 en fugtig Glans i Øjet røbed Sorgen.
 Jo vist, jeg havde voldt min Fader Ve.

Han var jo ej en Mand af mange Ord;
 men de, han sagde, var saa afgjort ærlige,
 og Vemodsblikkene, hvor var de kærlige.
 Jeg aldrig saa' ham skønnere, jeg tror.

Min Moder ramte Slaget mindre tungt;
hun vilde i sin Dont kun lidt mig savne,
hun havde tre endda, som kunde gavne,
og hendes Sind var mere lyst og ungt.

Den Morgen, jeg min Landsbyskole saa',
laa den endnu i Fantasiens Verden;
nu stod den midt i Dagliglivets Færden;
i den maa hvert et Virke foregaa.

Paa Vaarens Tærskel nu igen jeg stod,
men nu den tømret var af faste Planker
og ej, som før, af drømmefødte Tanker;
jeg saa' i Vaaren ind med frejdigt Mod.

RØRE I ANDEDAMMEN

NAAR i en Landsby et og andet sker,
der skiller sig lidt ud fra det normale:
en Moder dør, en Galning gør Skandale,
straks hele Byen græder eller ler.

De kender jo hverandre ud og ind
og følger Dag for Dag hverandres Færden;
Landsbyen snart er deres hele Verden,
paa den de fleste har sig stirret blind.

Alt drøftes med den største Grundighed;
det gælder selv de mindste Bagateller,
hvert „baade—og“ og hvert et „enten—eller“,
med eller uden Underfundighed.

Thi lune er de, disse Landsbyfolk,
man ofte ser dem med en Skælm i Øjet;
den kan betyde: inderlig fornøjet,
men ogsaa: Tungen er ej Hjertets Tolk.

Blandt dem jeg voksed op og fik dem kær,
 jeg ogsaa vistnok rigtig godt dem huede,
 en brav, forstandig Knøs i mig de skuede,
 elskværdig, om end af og til lidt sær.

Som Far og Mor, ej nogen havde vidst,
 at Bonde allersidst jeg vilde være,
 min hele Slægt, den fjerne som den nære,
 var Bønder, og jeg valgte — Seminarist!

Det kunde ingen i vor By forstaa,
 hvor omsorgsfulde end mit Valg de drøftede;
 de unge Piger over Skrinet snøftede,
 og Kniplestokkene gik halvt i Staa.

Og Skolekammerater ad mig lo;
 de saa' paa mig som én fra Skyen dumpet
 og sagde, at de troede, jeg var tumbet.
 Jeg søgte ej at rokke deres Tro.

Og Bønderne, de ræsonnerte saa:
 en Bonde let en holden Mand kan blive;
 naar Degne blot kan holde sig i Live,
 de deres gode Lykke prise maa.

Der var vel ogsaa dem, der kunde se,
 at jeg til Bonde grumme lidt mig egnede,
 der selv en Seminarist for noget regnede,
 af større Værd end møntet Guld maaske.

Men alle mente mig det godt, jeg véd;
i Tidens Løb jeg derpaa fik Beviser.
Den Dag i Dag jeg Hjertelaget priser;
paa deres egen Degn de ej saa' ned.

En eneste forstod mig, og det var
min kære Degn; hans gamle Øjne straalte,
det var, som om han stolt sin Yndling maalte;
han følte sig vist lidt som Fosterfar.

I AGERSKOV

UD vil jeg, ud! det indeni mig sang,
da jeg paa Skolebænken sad og længtes,
og naar af Slid og Travlhed haardt jeg trængtes.
Nu var jeg ude, ude første Gang.

Min gamle havde fundet mig en Plads,
hvor jeg som Præparand mig kunde øve
og faa min Lyst til Lærer sat paa Prøve,
— en Skole, hvor jeg rigtig kom til Pas.

Thi Degnen, han var gammel, ensom, træt.
I *Skolen* var jeg vel en ringe Støtte,
i *Hjemmet* maaske nok til mere Nytte;
jeg var jo ung, og alting faldt mig let.

Vi snakked *gammelt*, om min gamle Degn
— han var hans ældre, mere lærde Broder —,
og *nyt*, om Nutidsskolens ny Metoder;
ved dem han gerne satte Spørgsmaalstegn.

Konservativ jo var den gamle Mand.
 Hvad andet kunde man af ham forlange?
 For ny Metoder var jeg ikke bange,
 men havde paa dem grumme lidt Forstand.

Han mig fortalte om en svunden Tid,
 da han i Kres af Børn og Ægtemage
 i Skolehjemmet leved lyse Dage
 trods knappe Kaar og rigeligt med Slid.

Da fik hans Stemme en vemodig Klang,
 en Taare stundom i hans Øje blinkede,
 de kære Minder manede og vinkede.
 Vemodigt klinger tidt: „Der var en Gang“.

Af Kresen var tilbage nu kun tre:
 en Søn, der var Student, Regensianer,
 en anden Seminarist og Tønderaner;
 selv ham den gamle sjeldent kunde se.

Den tredje var en tolv Aars Datterlil,
 den yngste i den hele Børnerække;
 hun vistnok var sin Faders Kæledægge;
 det i hans Øjne læste jeg mig til.

En sjællandsk Landsbypræstegaard blev Hjem
 for hende, da det gamle lagdes øde;
 den stakkels Faders Hjerte maatte bløde.
 I Bøn til Gud sin Sorg han lagde frem.

Thi han var from paa barnlig, gammel Vis,
 men Hængehoved var han langt fra ikke;
 som faa han kunde sig i Skæbnen skikke,
 endda med Tak til Gud og Lov og Pris.

Ti Aar sig langsomt havde sneget hen
 fra den Gang, Hjemmets Lykke for ham bristede,
 da det en elsket Hustru, Moder mistede;
 nu var han bleven snart sig selv igen.

Han kunde med de glade være glad,
 med Lune smaa Oplevelser berette;
 som Røger kunde han Rekorder sætte,
 men saare sparsomt nød han Øl og Mad.

For Mad og Hygge sørged *Line* godt;
 hun var en net og venlig ældre Pige,
 lidt snaksom, men fornøjelig tillige;
 kun sjeldent saa' hun Livet graat i graat.

Med hende fik jeg mangen Passiar:
 om, hvordan det mig gik som nybagt Lærer,
 og om den lille Landsbys smaa Affærer.
 Af dem en Landsby altid mange har.

Men hvad jeg savned, var en Kammerat.
 En saadan kunde Degnen ej mig være,
 ham kunde jeg kun elske, agte, ære.
 Jeg maatte nøjes med et Surrogat.

Et saadant Surrogat blev Line mig,
 saa godt som sjeldent Surrogater findes;
 derfor med Tak endnu jeg hende mindes.
 Vi Venner blev for Livet, hun og jeg.

Ej mange Gæster Skolehjemmet saa':
 ret mange kunde Stuen ikke rumme,
 og tom blev altfor let den gamles Lomme;
 det kunde selv jeg Bondeknold forstaa.

En Dag i Stuen traadte ind en Gæst,
 en Yngling, garderhøj med lange Lokker;
 hans Hilsen lød for mig som Klang af Klokker:
 „God Dag, god Dag, velsignet Paaskefest!“

Og Degnen op af Stolen næsten sprang;
 han stod med ranket Ryg og aabne Arme,
 og et Velkommen lød med Kraft og Varme.
 Min Sjæl sig fryded ved dets Atterklang.

Den kære Gæst var Degnen yngste Søn,
 ham, *Kristian*, der jo til Eksamen læste;
 i Paasken Bogen han et Stykke blæste,
 i Hjemmet skulde nydes Slidets Løn.

Og hvor han nød den, ret i fulde Drag!
 Jeg saa' det jo, saa tidt jeg var til Stede,
 hvor han sig med sin Fader kunde glæde;
 Det hændtes, at de gjorde Nat til Dag,

Thi Paaskeferien, ak, den var saa kort,
 og Feriedage altid hurtigt skrider,
 i Tønder vented der ham strenge Tider;
 den sidste Dag var Glæden vejret bort.

I disse Dage han mit Hjerte vandt:
 han talte med mig baade tidt og gerne,
 ej Skranker mellem os der var at fjerne,
 skønt han var Seminarist, jeg Præparand.

Men saa' han ikke ned paa mig, saa saa'
 jeg op til ham, som om han havde inde
 en Kundskabsfylde, som jeg ingen Sinde
 mig turde tænke selv engang at naa.

Til Skue stilled han den aldrig, nej,
 men af hans Tale stadig ud den glimtede;
 i disse Glimt en Sokrates jeg skimtede;
 dog, Vismand blev han ej, saa lidt som jeg.

Paa lige Fod, vi siden mødtes tidt;
 snart vore Veje med hinanden fulgte,
 snart sig den enes for den anden dulgte,
 ej heller tog vi lige lange Skridt.

Vi Venner blev igennem Snese Aar;
 dog kunde der paa Traaden komme Kurrer;
 vi var Personligheder, ikke Burrer,
 der hænger sammen, hvordan end det gaar.

Hans Syn paa Livet langtfra var som mit:
 Hvad han som noget stort og herligt agtede,
 det kunde hændes, at jeg ringe agtede,
 men omvendt skete det ej nær saa tidt.

Saaledes er det end den Dag i Dag:
 foruden evigt Ja og evigt Amen
 som Hjertensvenner staar vi trofast sammen;
 ej Venskab brister for en Meningssag.

Om Aftenen sad den gamle Degn og jeg
 i Dagligstuen, oftest ganske ene;
 jeg lærte mine Lektier, Notabene,
 naar lille Ole ej besøgte mig.

Det kunde ogsaa hælde, Degnen fik
 Besøg af samme lumske lille Gøgler,
 der har til alle lukte Døre Nøgler;
 saa begge to vi fik et lille Nik.

Paa Gæstefærd den gamle sjældent drog;
 dog var han med til sine Venners Fester,
 hvor han med Husets andre kære Gæster
 dels glæded sig, dels Timerne forslog.

I Barndomshjemmet gik jeg glad til Fest
 og glæded herligt mig blandt mine egne,
 her var jeg fremmed, ene alle Vegne,
 at blive hjemme hued her mig bedst.

Dog mindes jeg en enkelt festlig Dag,
 uventet blev for mig den rig paa Glæde;
 for første Gang jeg i et Lag fik Sæde,
 der svared til sit Navn: et Vennelag.

Hvert Ord, der faldt, var ikke Visdomsord,
 Men Pjat og Præk var dog som udelukket;
 der ingen var, som gaved eller sukked,
 bevinget Tale lød ved dette Bord.

Om Folkets Skole blev der meget talt,
 dog blev om denne Sag der ogsaa vaaset;
 i saa Fald Munden læmpeligt blev laaset —,
 kun Sagen, ej Personerne, det gjaldt.

Slog ikke egne Argumenter til,
 saa maatte ofte Grundtvig Sagen klare;
 det lod, som kunde alting han besvare.
 Endnu der altsaa var Orakler til.

Jeg af det hele grumme lidt forstod,
 lidt mere dog, end om det gjaldt om Heste,
 jeg følte, alle vilde kun det bedste,
 paa Slendrian og Vanrøgt raade Bod.

Jeg dem beundred i mit stille Sind,
 de djærve Bondemænd, der Ordet førte,
 som ellers høsted, pløjed, Gødning kørte,
 hvis Kinder brunet var af Sol og Vind.

Thi Bønder var de næsten hver og en
 og stævnet hid fra Øster og fra Vester;
 i Flæng ej Værten indbød Husets Gæster,
 i „Salen“ Luften maatte være ren.

Og hvor de kunde synge, disse Folk!
 De sang om Modersmaal og Drot og Rige,
 om Landsoldaten, der for Land og Pige
 i Døden blegnede ved Øvre Stolk.

Hver Mand sin Visebog, den kendte blaa,
 var hjemme i til næsten Punkt og Prikke;
 vel af og til en Stemme kunde klikke,
 af stemmeløse var der vist kun faa.

Om Traktementet ej jeg tale vil,
 det spilled langt fra nogen Hovedrolle;
 der vanked Vin, men ingen Punschebolle,
 ej Gnist af Fusel tændte Øjets Ild.

Til Højbords sad en gammel Teolog
 med Briller, Vildmandsskæg, i luvslidt Frakke
 og næsten ned til Bordet dukket Nakke;
 han langsomt bladed i en gammel Bog.

Saa rejste han sig op med ranket Ryg
 og saa' fornøjet sig omkring i Kresen
 og pudsede med Lommekluden Næsen.
 Jeg aldrig saa' en Næse mere styg.

Men gennem Brillerne et Spil der gik,
 et Spil, der ogsaa mine Øjne mødte,
 saa Næsen, Vildmandsskægget ikke stødte,
 al Grimhed drukned i det skønne Blik.

Og saa begyndte han at læse op,
 det var af Øhlenschlägers „Nordens Guder“,
 om Fenrisulven, der i Rasen tuder,
 om *Sif*, der mistede sin gyldne Top.

Han tordnede som *Thor*, var mild som *Frejr*,
 jeg syntes, han med *Freja* Taarer fældede,
 jeg *Tjalfe* saa' og *Roskva*, der sig hældede
 ind mod den stærke Gud for Kamp og Sejr.

Om han var Kunstner eller Dilettant,
 jeg vidste ej; jeg kunde bare nyde,
 mig sammen med de andre Gæster fryde.
 Som i en anden Verden jeg mig fandt.

Mig *Øhlenschläger* havde ført derind,
 dér var han jo som ingen anden hjemme;
 hvad han mig viste, aldrig gik i Glemme;
 han Gnister slog, der tændte i mit Sind.

Som Dreng jeg ind i denne Verden saa',
 naar *Jannik* sine *Æventyr* fortalte,
 og naar med *Walter Scott* paa Bølger salte
 jeg glemte rent min lille Landsbyvraa.

Den første Maj min Prøvetid var endt;
 det gjaldt, om jeg til Lærergerning duede,
 og om endnu mig Skolelivet huede;
 at skifte Hu var før en Yngling hændt.

Det første Spørgsmaal faldt mig ikke let,
 thi mine Resultater vist var klejne;
 et var, at selv jeg kunde skrive, regne,
 et andet var at lære Poge det.

Jeg havde gjort mig allerstørste Flid,
 men fremad maatte jeg mig stadig famle;
 det tager Tid Erfaringer at samle,
 og jeg kun havde haft et halvt Aars Tid.

Det andet Spørgsmaal faldt mig ikke svært;
 min Hu til Skolen var ej blot den samme,
 men mere klart nu blussede dens Flamme,
 i Skolen fik jeg Skolelivet kært.

Glad vendte jeg tilbage til mit Hjem,
 min Prøve maatte kaldes vel bestaaet,
 den første Milepæl jeg havde naaet.
 Et lille Pust, saa mod den næste frem.

Den stod, jeg vidste, paa en Bakketop;
 i Pusterummet samlede jeg Kræfter,
 jeg trænede, regned mine Chancer efter,
 saa videre af Sted, ad Bakken op.

Mit Maal var Gorms og Thyras gamle By,
det minderige *Jøllings* Lærerskole,
hvis Førstemand vel bar en Præstekjole,
men vandt som Skolemand sit bedste Ry.

Til denne Lærerskole stod min Hu;
men om jeg til at træde ind var værdig
— min Forberedelse var næppe færdig —,
det skulde ved en Prøve vises nu.

ET NEDERLAG

I Morgens drager du paa Langfart ud!“
” om Aftenen i min Sjæl det sang og jublede;
naar jeg paa Prøvens Udfald atter grublede,
mit Mod faldt sammen som en slatten Klud.

Midsommersolen lued mørkerød,
da Vognen — uden Fjedre — holdt for Døren,
i Agestolen troned Kusken, Søren,
med Piskeskaffet han God Morgen bød.

Min gode Ven og Fælle *Fred'rik Buck*
ved Sørens Side havde taget Sæde;
hans Ansigt straaled af lutter Glæde,
min blandet var med Ængstelse og Suk.

Saa knalded Søren, Vognen kom i Gang,
og Far og Mor i Døren stod og viftede;
Farvel! Farvel! vi med hinanden skiftede,
endnu da Vognen omkring Hjørnet svang.

I Ribe traf vi andre Fæller, to,
 tilfældigt ej, vi havde sat dem Stævne,
 præcist de mødte, hvert Fald efter Evne,
 de skulde age med til Foldingbro.

Ved en Kop Kaffe blev vi snart bekendt;
 de Husmandssønner var, ej ganske unge,
 i Vendingen maaske lidt sene, tunge;
 Humøret var hos dem som mit omtrent.

I Foldingbro vi traf et andet Par,
 der ogsaa skulde med til denne Prøvelse;
 den ene vist kun ventede sig Bedrøvelse,
 den anden højt og kækt sit Hoved bar.

Et herligt Maaltid, skønt til billig Pris,
 os efter fem Mils Stød og Rumlen styrkede;
 vi glemte Prøven, Glæden kun vi dyrkede,
 som det sig Ungdom bør, naturligvis.

Her saa' vi Søren rigtig i sit Es
 — som Køresvend han var jo med ved Bordet —,
 men protestered dog, da Buck tog Ordet
 og sagde, at vi kørt var med Ekspres.

Ved Bordet var vi bleven sammenspist,
 men ej i mindste Maade sammendrukket;
 en Ungdom holder ikke Hjertet lukket,
 med lukket Hjerte Glæden er forlist.

Paa Randbøl Hede laa en ensom Kro,
 mest Studedrivere dens Stuer gæstede;
 dør hvilte de og styrked sig og festede,
 mens Driften Hvilen nød i Lyngens Bo.

I Snesevis tidt Driverne de kom,
 i Hundreder tidt Driften maatte tælles;
 for Studene var hele Heden fælles,
 i Gæstestuerne var nok af Rum.

Forlængst blev Kroen kun „en saga blott“,
 om Studedrivere man sjældent hører;
 nu Studene, som vi, med Banen kører,
 fem Mil i Timen klarer de nu flot.

Vort næste Maal var denne gamle Kro;
 den skulde naas, endnu før det blev Aften,
 de vilde tære godt paa Muskelkraften,
 de fire Mil, og nu var Klokken to.

I *Bække Kro* vi tog et lille Bed,
 det var det sidste Sted vi kunde bede;
 foran os laa den store *Randbøl Hede*,
 en Ørken, milelang og milebred.

Vi hidtil havde fulgt en banet Vej,
 i Hedens Udkant pludselig den endte;
 vi Spørgeblikke til hverandre sendte,
 men Svaret hver Gang var det samme: Nej!

Af Hedestier, Hjulspor var der nok;
 igennem Pors og Sand og Lyngens Fletning
 de gik, men, ak, i højest forskellig Retning.
 Vi stod som en forvildet Faareflok.

Et Spor, det dybeste, gik stik i Nord
 — i nordlig Retning maatte Kroen søges —,
 en rask Beslutning, alle andre strøges,
 mod Nord vi trasked ad det dybe Spor.

Det blev en Vandring baade lang og trang.
 En Time gik, og ingen Kro i Sigte;
 af Mod sig ingen af os skulde vigte,
 og ingen korted Vejen med en Sang.

Umærkeligt os Sporet førte op
 ad en for os knap synlig Bakkebølge,
 saa høj dog, at den Kroen kunde dølge,
 indtil vi halv Vejs naaede Bølgens Top.

Dér laa den i det røde Aftenskær;
 et kraftigt Hurra vi imod den sendte,
 om Kap vi efter Evne humped, rendte,
 til vi den kære Kro var ganske nær.

I Døren Værten os Velkommen bød.
 „Jo, jeg har Plads til jer og mange flere,
 og Aftensmad og Morgendrik og mere,
 I vil jo nøjes nok med dagligt Brød.“

Og dagligt Brød vi fik af bedste Slags,
 derunder indbefattet gode Senge,
 alt, ej at glemme, for en billig Penge,
 saa ægte jydsk og ægte gammeldags.

Du lave, længst forsvundne Hedekro,
 min Trøst paa mange trange Ferieture,
 der var saa hjemligt mellem dine Mure,
 vi passed for hinanden godt, vi to.

Endnu en Mil ad Studevej vi drog;
 ved Randbøl kom vi ind paa slagne Veje,
 der gennem Dalens bakkekrante Leje
 i Flugt med Aaen sære Bugter slog.

Et saadant Landskab aldrig før jeg saa'
 saa vidt forskelligt fra min Hjemstavns Sletter,
 saa skiftende, med skønne, øde Pletter,
 med Lys og Mørke, Vandspejl sorte, blaa.

Et enkelt Sted blev Vejen presset ind
 imellem høje, granbeklædte Bakker;
 det gjorde næsten ondt i vore Nakker,
 naar op vi stirrede mod Bakkens Tind.

Betaget, henrykt tidt jeg stille stod;
 jeg aned noget, hvad, jeg ikke vidste,
 et Slægtskabsbaand, der ikke maatte briste,
 som bandt mig til et Skud af samme Rod.

Jeg før og siden aned slige Baand:
 Som Dreng paa dunkle Gaader tidt jeg gættede,
 naar over Engen Taagerne sig lettede,
 som blev de rusket af en vældig Haand.

Som Mand, naar jeg paa Stjernehimlen saa';
 det var, som den og den ned til mig blinkede,
 som længst henfarne Aander ad mig vinkede;
 jeg aned kun, men kunde ej forstaa.

Saa naaede vi den første Bøgeskov,
 en Skov med Sø og andre Herligheder,
 hvorefter man i Vest forgæves leder.
 Vi sang en Sang til Bøgeskovens Lov.

Den skæbnesvangre Prøve var som glemt,
 i højt Humør vi henad Vejen skridtede,
 den enes glade Sind den andens smittede,
 kun ikke *Buck*, der syntes helt forstemt.

Hans store Hoved ellers knejste højt,
 nu gik han mellem os med Blikket sænket,
 som var hans Tanke fast til Jorden lænket;
 at holde Fodslag med os faldt ham drøjt.

Paa én Gang standsed han vor raske Gang,
 med hævet Hoved stod han midt i Flokken,
 tilbage strøget var nu Pandelokken,
 og med sin dybe Bas han frejdigt sang:

„Gennem dybe Dale, under Bøgesale
 gaar vor Vej til Jyllands Kongeby,
 og dér skal vi have mellem Kongegrave
 nu i trende Aar et venligt Ly.“

Han havde altsaa kun sin Muse klemt;
 saa langtfra Sindet havde været trykket,
 hans Vers var jo af lyse Tanker bygget,
 og ren vi alle fandt hans Harpe stemt.

Men dette „vi“, gjaldt det os alle seks?
 Ak, nej! Men hvem? Hvor mange? Dybt jeg sukkede,
 det var for mig, som Haabets Dør sig lukkede,
 foran mig Prøven stod, den lede Heks.

Snart toned Jælling frem; med Flag paa Stang
 fra Højene det bød os sit Velkommen,
 vor Lommeklud kom i en Fart af Lommen,
 vi viftede og vore Hatte svang.

Om end lidt matte, dog med Rejsning stolt,
 som det sig sømmer raske Ungersvende
 — vor Frygt og Bæven ingen maatte kende —,
 i Kongebyen vi vort Indtog holdt.

Nu gjaldt det om at faa et Natkvarter;
 men selv et tarveligt var svært at finde,
 „Kaniner“ var mødt frem som ingen Sinde,
 et Hundred, sagdes der, om ikke fler.

„Kaniner“, det vil sige Folk som vi,
 et stedligt Navn paa alle Aspiranter;
 om man os havde givet Navnet „Planter“,
 det havde der dog været Mening i.

Den næste Dag, imellem ni og ti,
 paa Gaden med „Kaniner“ tæt det vrimlede,
 mod Skoleporten hen vi alle stimlede;
 nøjagtigt var vi hundrede og ni.

En mere broget Hob jeg sjældent saa',
 ført sammen her fra alle Landets Egne,
 stor Dialektforvirring alle Vegne;
 det kneb os svært hinanden at forstaa.

Velvoksne Folk, en Pukkel hist og her,
 en Arm, jeg ogsaa saa', et Par der manglede,
 Tyksakker, tynde, skulderbrede, ranglede,
 hjulbenede og Ben med Kalveknæ'r.

Af Modejunkere der var kun faa,
 de flestes Klæder vist var hjemmelavede,
 ej stive Flipper mange Halse gnavede;
 jeg selv var mødt med Muffediser paa.

Endnu jeg mindes grant min egen Dragt,
 en hjemmevævet Kamgarns, graat meleret,
 af Skrædderen kun ganske let spoleret,
 ved landlig Kunst og Flid tilvejebragt.

Livsløst og Mod, ja indtil Overmod,
 fra mange Øjne straaled mig i Møde;
 i dem sig spejlede en Sjæl i Grøde,
 der suged Næring af det varme Blod.

Jeg ogsaa Fiskeøjne saa', der koldt
 og dødt, som blinde, ud i Rummet stirrede,
 som Lysets klare Straaler kun forvirrede,
 der helst i Skyggedalene sig holdt.

Men hos de fleste stod Humøret lavt;
 foran dem stilled sig den slemme Prøvelse,
 der truede med Fald og med Bedrøvelse,
 selv om de klarede sig ganske bravt.

Thi tredive mod hundrede og ni,
 det Forhold gjorde Chancen grumme ringe,
 og tungt det blev, det Budskab hjem at bringe,
 at Lærerskolens Dør var smækket i.

Mod Aften næste Dag var Prøven endt;
 det var for mig to lange, trange Dage,
 jeg havde kun en Draabe Haab tilbage,
 dog ventede ogsaa jeg paa Dommen spændt.

For mig og mine Fæller Dommen lød:
 de fire dumpede, de to bestaaede.
 Buck vist med Lethed gennem Døren naaede,
 den ene Husmandssøn slap ind til Nød.

Paa Lærerskolen var jeg ikke vred;
den maatte vrage mig, jeg fuldt erkendte,
et Aar endnu jeg kunde, vilde vente,
nu vidste jeg om Skolens Krav Besked.

Og mer end det. Jeg fik Forvisning om,
paa denne Skole var der godt at være,
her, ej i Tønder, vilde jeg i Lære;
til Prøve næste Aar igen jeg kom.

Ej nu, men siden kunde godt jeg se,
det var et Held for mig at være dumpet,
jeg kunde med de andre bare humpet
og vilde sjakket agterud maaske.

Men jeg var ikke skabt til Mindremand,
jeg vilde ikke være Undermaaler,
som Lærer række frem halvtomme Skaaler
saa lidt som fyldte, fyldte mest med Vand.

Det lyde kan maaske lidt selvbevidst,
men uden Selvbevidsthed ringe Kræfter;
ej lavt laa Maalet, som jeg stiled efter,
jeg er og var alt den Gang Idealist.

Vi seks drog samlet hjem den samme Vej.
Om denne Hjemtur kan jeg kort mig fatte:
vi var vist allesammen lige matte,
men lige glade var vi ikke, nej!

PAA R. J. HOLMS PRÆPARANDSKOLE

NU var der atter noget ekstra sket.
Mit Nederlag den hele Landsby drøftede;
igen de rare Kniplepiger snøftede:
„Nu havde de dog aldrig Mage set“.

Mit Mod var ej ved Prøven bleven brudt,
min Lyst til Skolen var saa langtfra mindre,
af Ildhu kunde mine Øjne tindre,
jeg havde bare en Forbier skudt.

Det mente ogsaa baade Far og Mor,
og mange andre mente vist det samme:
den næste Gang jeg vilde Maalet ramme,
thi Lykken bier gerne den, som tror.

Min gamle Degn tog Sagen ej saa let,
maaske hans Ære var en Smule krænket:
„Din Fremtid er jo ej til Jælling lænket,
dér har de dig behandlet rentud slet!“

Han vilde, jeg til *Tønder* skulde gaa,
 det var i alle Maader langt bekvemmere,
 og selv om Prøven ikke just var nemmere,
 dèr skulde jeg den nok med Glans bestaa.

Han nu som altid mente mig det godt,
 dog her jeg ikke turde paa ham stole,
 han var jo af den altfor gamle Skole,
 paa det reale tog han Sigte blot.

Saa ung jeg var, jeg stundom glimtvis saa',
 der var en Stræben til, den ideale,
 der kasted Glans hen over den reale;
 det denne Stræben var, jeg tænkte paa.

Ej blot jeg følte, men jeg vidste nu,
 at disse to i Jælling begge øvedes,
 det ene var mig nok, ej mer behøvedes;
 til Jælling vilde, maatte jeg partout.

Snart dette var en ganske afgjort Sag,
 min Far og Mor var begge lige villige,
 selv Degnen kunde mine Grunde billige;
 her led jeg altsaa intet Nederlag.

Nu gjaldt det om at blive rustet godt,
 saa jeg den næste Prøve kunde klare;
 at dumpe èn Gang til, det mangled bare,
 den skulde klares, klares helst lidt flot.

To gamle Degne, begge Hædersmænd,
 men nær beslægtet med de gamle „Hørere“,
 jeg hidtil havde haft som mine Førere;
 nu fik til Fører jeg en Ungersvend.

En Ungersvend, som jeg af landlig Rod,
 selv fostret op ved Jælling Lærerskole;
 paa ham som Lærer turde trygt jeg stole,
 til ham jeg drog med friskt og frejdigt Mod.

En lille halv Mils Vej fra Jælling By,
 hvor paa Kong Frodes Tid kun Lyngen groede,
 hvor spredt nu Husmandsfolk og Bønder boede,
 dér havde han sit lille Skolely.

To bitte Værelser, paa Loftet Plads
 til et, hvis man et saadant fandt fornødent;
 man spared dengang, spared ufortrødent:
 „En Skole er da ikke et Palads!“

Dér mødtes han og jeg for første Gang;
 det Møde jeg i Livet aldrig glemmer;
 jeg siden hørte maaske større Stemmer,
 men aldrig èn med mere ægte Klang.

Skønt ganske ung, han talte som en Mand,
 der havde levet med og været vaagen;
 som skarpe Glimt hans Ord skar gennem Taagen,
 der sløred mine stærke Længsler Land.

Det var ej strømmende Veltalenhed;
 han i en Sætning ikke sjældent hakkede,
 og hele Tiden han paa Piben bakkede;
 naar Ord han søgte, tidt han Panden gned.

Min Tunge fik han ogsaa sat i Gang;
 vor Tankes Retning faldt ej altid sammen,
 jeg var jo ej et bare Ja og Amen,
 i lige Kamp jeg tidt mit Glavind svang.

I denne Kamp jeg ingen Sejre vandt,
 jeg Skrammer fik, men ingen Saar, der blødte,
 kun med Parader mine Hib han mødte;
 jeg følte dog et lille Svip iblandt.

En Riddersmand han var fra Top til Taa;
 hans Farver vilde jeg med Stolthed bære,
 en trofast Væbner vilde jeg ham være.
 Hvad mon han i sin nye Lærling saa'?

Saa meget saa' jeg dog: han var mig god,
 jeg saa' det i hans kloge, varme Blikke;
 hvad end jeg manglede, jeg mangled ikke
 en ærlig Villen og paa Livet Mod.

Vi var en lille Flok paa otte Mand,
 der denne Vinter skulde forberedes
 og gennem Lærerskolens Forgaard ledes,
 saa vi ved Prøven kunde holde Stand.

De fleste af dem staar endnu mig klart,
 om ikke alle just for deres Dyder;
 et Par jeg mindes bedst for deres Lyder,
 der traadte frem særdeles aabenbart:

En fordums Snedkersvend med fynsk Accent;
 jeg sjeldent traf en Mand saa ubehøvlet,
 han talte meget, for det meste vrøvlet,
 og langtfra nobel var hans Tankegang.

En, ogsaa fordums, Kusk med Holdning flot,
 poleret fint, men kun paa Overfladen;
 man saa' det snart paa al hans Gøren, Laden,
 med indre Dannelse det var kun smaat.

Den ældste af os var af andet Stof;
 paa Livets dunkle Gaader helst han grundede;
 naturligvis, hans Tanke aldrig bundede;
 vi kaldte ham „den gamle Filosof“.

Trods al Forskellighed han blev min Ven,
 han altid langsomt gik, jeg ofte pilede,
 ej fremad blot, men opad begge stilede;
 de andre slentred helst ad Vejen hen.

En var der dog — han gik sin egen Vej —,
 der uden Svinken hen mod Maalet stævnedes,
 men aldrig nogen Hvilestund sig levnedes
 i glade Kammeraters Ungdomsleg.

Thi gode Kammerater blev vi fem;
 selv „Filosofen“ kunde sig forynge
 i Samvær med den ungdomsfriske Klynge,
 der sang og troledet Vaarens Blomster frem.

Hver Aften vi paa Skolebænken sad
 med mere eller mindre aabne Øren;
 vor Lærer brugte ringe Tid til Høren,
 hver maatte tage for sig, som han gad.

Metoden var for mig en ganske ny;
 jeg skønned straks, det var en højst behagelig,
 de slentrende tillige fandt den magelig.
 „En Mand for mig!“ sa'e Snedkersvenden kry.

Men gjaldt det Fag som Regning, Grammatik,
 saa fik ej nogen af os Lov at dvaske
 saa lidt som til i skriftlig Dansk at jaske,
 her fulgte han den gode gamle Skik.

I disse Fag gik alting for mig let,
 vor Lærer klart os alt til Rette lagde,
 selv Grammatiken, fandt jeg, herligt smagte;
 jeg nød den som en sund og saftig Ret.

De fleste af de andre fandt den tør
 og rynked Næse ad den, om end hemmeligt,
 vor Snedker fandt, den smagte rentud væmmeligt,
 han svælged helst i Sirupsmad og Smør.

Vor Lærer fulgte ej den slagne Vej,
 der op til Lærerskolens Indgang ledede;
 den lige, slagne Vej ham vistnok kedede;
 men Maalet han af Syne tabte ej.

Kom vi ad Vejen til en Bøgelund
 med dæmpet Lyd af Bladehangets Hvislen,
 med løndomsfyldte Stier, Bækkes Rislen,
 han maatte dvæle med os dér en Stund.

Han førte os omkring fra Plet til Plet,
 ad Bakke op, i Dale ned; i Blinde,
 jeg tror, han havde kunnet Vejen finde,
 og aldrig blev han paa vor Vandring træj.

Han kendte hver en Blomst og hver en Fugl;
 hver Lyd, hver Duft og hver en Form han kendte;
 jeg saa', hvor Ildhu i hans Øje brændte;
 paa, hvad han følte, ej han lagde Skjul.

Nej, tværtimod, vi skulde se hans Fryd;
 hans store Glæde var med os at dele
 saa meget, som vi evned, helst den hele;
 i mig hans Fryd gav herlig Atterlyd.

Hvad før jeg drømte kun, jeg saa' nu grant,
 ej blot i Drømmens Verden hørte hjemme;
 hvad han mig viste, aldrig gik i Glemme;
 den drømte Skønhed jeg i Skoven fandt.

Fra Bøgelund til Eng, fra Eng til Aa,
 fra Aa igen til andre skønne Steder
 han førte os, og altid Væld af Glæder
 jeg paa vor Vandring med ham stødte paa.

Den tørre Bog er som en slagen Vej,
 hvor Fødderne bli'er ømme, Støvet plager,
 hvor Kedsomhed hver Livets Lyst forjager,
 — det vidste allerede den Gang jeg.

Vor Lærer gjorde Timerne til Fest,
 naar han os gennem svundne Tider førte;
 med Auka-Thor jeg over Hvælvet kørte,
 jeg Odin saa' paa Slejpnir højt til Hest.

Det var, som var jeg med paa Køge Bugt,
 som saa' jeg Hvidtfeldt staa i Kampens Hede,
 ompændt af Flammeter, lange, brede,
 som var jeg Vidne til hans Himmelflugt.

Jeg ser ham sidde ved det lave Bord;
 han troned ikke højt paa et Kateder,
 hvor tidt man ser, at Stympere sig breder
 og daarer Folk med fede, favre Ord.

I Slaabrok sad han og i Morgensko,
 vi otte oftest var i Træsko mødte,
 ej nogen Moders Sjæl sligt den Gang stødte,
 derude alle gik i Træsko jo.

Jeg ser ham med det lange, viltre Haar,
 hvis Lokker ofte faldt ham frem for Øjet;
 jeg ser hans Blik, hans Smil, aa, saa fornøjet!
 Hvert Træk endnu som mejslet for mig staar.

Ej mindre grant jeg hører Stemmens Klang,
 saa blød, saa varm, saa sikkert nuanceret,
 med Ordets Vægt den nøje ballanceret;
 den klædte godt en Kende fynsk Accent.

Mest festligt var det, naar han viste frem
 og tolked for os vore Skjaldes Sange,
 og Tid han fandt at læse for os mange;
 han *maatte*, selv han aandede i dem.

Han trylled frem med sikre Penselstrøg
 af vore Digtere saa mangt et Billede
 og sammen det med Digterværket stillede;
 en saadan Time som paa Vinger fløj.

Jeg følte, i mit Indre Strenges klang,
 der med de rørte Strenges harmonerede,
 knap hørte de i min Sjæl vibrerede;
 jeg nynnede med, naar Ploug og Kaalund sang.

Den Drømmeverden, jeg kun skimtede før,
 som alt i Drengene jeg anede,
 som vinkede mig og fremad, opad manede,
 den laa nu foran mig med aabne Døre.

Derinde Livet formed sig som Fest:
 Jeg lo med Holberg, græd med Øhlenschläger,
 i fulde Drag jeg drak af Glædens Bæger;
 ved Festens Bord jeg blev en daglig Gæst.

Af alt mig næsten kærest blev Lyrik,
 der i saa manges Øren ilde klinger;
 for mig den lød som Brus af Svanevinger,
 dens Rim og Rytmer blev for mig Musik.

Det var mig, som ved den jeg Vinger fik,
 min Vilje styrkedes, mit Hjerte varmedes;
 i Trædemøllens Hjul min Sjæl forarmedes,
 mod Idealer vendte den mit Blik.

Min Yndlingsdigter *Kaalund* var og blev;
 ej nogen anden siden ham fordunklede,
 ud fra hans Digte lyste det og funkede,
 og Varme strømmed ud fra alt, han skrev.

Ej noget var for ham for stort, for smaat:
 Han sang om glade Børn og gamle Koner,
 om Kejserkroner og om Kongetroner;
 jeg den Gang kendte vist „Et Foraar“ blot.

Og aldrig var hans Sang et Kling-Kling-Klang,
 igennem den et Hjerte altid bankede;
 han saared aldrig, om end Klaps der vankede,
 naar han i ædel Harme Svøben svang.

Jeg tror, min Sjæl var lidt med hans i Slægt:
 hans Sjæl var fyldt af en uhyre Længsel,
 han kunde føle sig som i et Fængsel,
 hvor Mismod tynged ham med Centnervægt.

Som Dreng jo ogsaa jeg af Mismod led,
 mig ogsaa drev en uophørlig Længsel,
 jeg følte ogsaa mig som i et Fængsel,
 af Vogterlivet var jeg led og ked.

Men nu mit Mismod var som vejret hen,
 nu stod for mig til Lykken Vejen aaben,
 jeg leved i en lys og herlig Haaben,
 som det sig hør og bør en Ungersvend.

Endnu jeg længtes, og jeg længtes tidt,
 thi uden Længsler ingen Idealer;
 men nu jeg aldrig følte Længslens Kvaler,
 nu paa dens Bølger blev jeg vugget blidt.

Sad Kaalund paa en solbeskinnet Plet,
 omringet tæt af Duer, Høns og Ænder,
 hvad heller i en Kres af gode Venner,
 som Fugl i Luften følte han sig let.

Saa jubled han som Lærken under Sky;
 sin Fryd han maatte dele, helst med mange,
 den formed sig til glade Lærkesange,
 snart gamle nu, dog altid lige ny.

Jeg stod ved Skolens Dør for anden Gang;
min Prøve havde jeg med Glans bestaaet
og Adgangstegn til Lærerskolen faaet;
med Hjertet let jeg over Tærsklen sprang.

FERIE

MIDSOMMERSOLEN ned fra Himlens Blaa
udøste Frugtbarhedens fulde Skaaler,
og som et Styrtebad af varme Straaler
de gød sig over Marker, Eng og Aa.

Og Sommerregnen daled ned fra Sky,
snart under Bulder og i stride Strømme,
snart silrende som Modertaarer ømme;
af Sommerfryd var fyldt vor hele By.

Ja, Marken med. Alt var i godt Humør:
de unge Lam i Græsset lystigt hoppede,
forslugne Køer Maven ivrigt stoppede,
de vadede i Græs som aldrig før.

De brede Enge, klædt i festligt Grønt,
isprængt med Blomster, gule, blaa og røde,
udaanded Dufte, kraftige og søde.
Paa Blomstersproget: „Er her ikke skønt?“

Og saa vor Aa, min gamle, kære Ven,
den bugted sig og klukkede og blinkede,
jeg tager ikke fejl, den ad mig vinkede,
den kendte mig saa soleklart igen.

Af Livsmod var jeg selv til Topmaal fuld,
for mig jo ogsaa Solen havde straalet
og lyst og varmet, mens jeg stred mod Maalet;
det gæred, spired i mit Sjælemuld.

Hvad Under, at jeg saa' i Rosenskær
min gamle Hjemstavns kære, kendte Egne,
jeg mødte Lys og Skønhed alle Vegne,
de strømmed mig imod fra fjern og nær.

Høhestens Tid var inde, Leen klang,
i Engen var der travlt som ingen Sinde,
i Hjemmet knap en Sjæl der var at finde,
Høstkarlen Leen, Pigen Riven svang.

Og Sveden randt, og Kinden blussed rød,
og Karl og Pige med hinanden kappedes,
det var, som om en Ærespris de nappedes;
ved Skaarets Ende glad de Hvilen nød.

Hjem drog de oftest under munter Sang,
et „bedre“ Maaltid, vidste de, der vankede;
naar Sangens Toner lydt paa Døren bankede,
„vor Mor“ dem sjeldent gjorde Tiden lang.

Jeg selv var med i dette travle Liv,
 men hvor forskelligt fra de andre Somre
 med trætte Lemmer, Dage lange, lumre;
 jeg nærmest var kun med til Tidsfordriv.

Jeg Bondelivets Herligheder nød,
 det var jo næsten, som jeg „laa paa Landet“,
 min Nydelse var kun en Smule blandet
 af Vabler, Myg, der stak, saa Blodet flød.

Med Kammerater fra min Skoletid
 jeg frisked op saa mange kære Minder;
 endnu de tænder Glød paa mine Kinder,
 jeg ej dem glemte under Livets Strid.

Med Søren Tarp, vor Kusk fra Foldingbro,
 min Sovekammerat i Dobbeltsengen,
 min Trøst i Nød, da jeg endnu var „Drengen“,
 jeg helst dog snakked gammelt, sang og lo.

Jeg saa', at mange holdt af mig en Klat,
 ej heller nogen mere fandt mig „tumbet“,
 i Aar var jeg jo ej ved Prøven dumpet,
 jeg havde Kræfter til at tage fat.

Min gamle Degn var af sin Lærling stolt,
 hans Ansigt lyste, og hans Øjne straaledede,
 ved et Glas Mjød vi med hinanden skaalede,
 og han en lille Tale til mig holdt.

Dens Indhold husker jeg ej længer grant;
han talte om at gøre Standen Ære,
og flere Gange kaldte han mig „kære“;
en Glædestaare ned ad Kinden randt.

Den Tale siden randt mig tidt i Hu;
ej altid Ærens Krav jo honoreredes,
og mindst, naar jeg var med, hvor der „grasseredes“;
da Degnens Ord jeg mindedes med Blu.

Og Far og Mor var glade, begge to,
nu Tærningerne jo engang var kastede,
min Moder med mit Udstyr sled og hastede;
skønt hjemmelavet, blev det fint, min Tro.

Jeg Ferielivet nød i fulde Drag.
I Længden denne Form af Liv dog trættede,
og tidt jeg fremad mine Blikke rettede
mod virksomt Liv i glade Fællers Lag.

Saa holdt for Døren Vognen da igen,
og Søren atter sad paa Kuskesædet,
han havde sig til Turen længe glædet,
og snart vi rullede rask ad Vejen hen.

Som Rejsefælle fulgte Fred'rik Buck,
han, Sangeren fra første Jælling-Rejse;
nu var han ikke ene om at knejse,
jeg knejste ogsaa, ej det mindste Suk.

I Foldingbro vor Køretur tog Slut,
 ad Hedekroen til vor Kurs vi satte;
 vi naaede den, i Sokkerne lidt matte,
 men vort Humør saa langt fra var kaput.

Med Flag paa Stang fra begge Højes Top
 det gamle Jælling atter bød Velkommen.
 Nu havde jeg mit Adgangstegn i Lommen,
 og ingen mer mig turde byde: Stop!

Tre lyse Ungdomsaar foran mig laa;
 fra Haabets grønne Flag det mod mig viftede,
 at selv om Lys og Skygge stadig skiftede,
 var over Skyen Himlen altid blaa.

I Skolen alt som Dreng jeg havde lært:
 Elsk først, det er den bedste Vej til Viden;
 det sparede siden mig for megen Sliden,
 tidt fandt jeg let, hvad andre kaldte svært.

I Styvel viste *Holm* mig samme Vej;
 han stik den fulgte i sit eget Virke
 og lod sig ej ad andre Veje lirke,
 thi mindst af alt han var et Ja og Nej.

Hans Kærlighed var baade dyb og vid,
 dog skønned jeg, den var ej altomfattende,
 han maatte ty til Pligten som erstattende,
 til Takke ta'e med Surrogatet Flid.

Er Flid et Surrogat kun? Langtfra, nej!
 Ved Flid alene store Ting kan naaes,
 og uden Flid ej grundig Viden faaes,
 den Sandhed ogsaa Degnen lærte mig.

Jeg ogsaa saa', da „Kærlighed gør blind“,
 det ej gaar an dens Veje blindt at følge,
 thi under Blomsterflor kan Dynd sig dølge,
 Sirenesang kan trylle Sans og Sind.

Forstand og Følelse maa Haand i Haand
 hinanden følge, lede, regulere,
 hver enkelt af dem kan os let fikserer,
 de begge holdes maa i Ledebaand.

Men disse to gør ikke Sagen klar,
 en tredje Evne maa der til: en Vilje,
 thi uden den paa Livets glatte Tilje
 saa mangan sig til Døde danset har.

Er Viljen svag, ej naas de høje Maal,
 Livsvandringen kun bliver til en Slentren,
 Sejladsen Slingren, ender let med Kæntren;
 en Vilje hærdes maa som Klingens Staal.

Jeg kendte knap nok Ordet „Psykologi“,
 end ikke under Formen „Sjælelære“;
 „at leve“ kendte jeg, men ej „at være“,
 var ganske blank i Sjælens *Teori*.

Men Sjælens *Liv* jeg kendte noget til;
 min egen Sjæls jeg gransked efter Evne,
 og andres, som jeg mødte paa det jævne,
 et fængslende, men drilsomt Tankespil.

Jeg gransked i Historiens tykke Bog;
 dør mere klart sig Sjælelivet spejlede;
 naar over svundne Tiders Hav jeg sejlede,
 de store Skikkelser mig sært betog.

Snart fyldte de mig med en henrykt Fryd,
 og snart de samme i mig noget stødte,
 fuldtonig Harmoni jeg sjeldent mødte,
 ej skæmmet af en disharmonisk Lyd.

Jeg *Vilje* mødte parret med *Forstand*;
 ved disse to saa mangt et Storværk øvedes,
 men Hjertets Stemme ofte overdøvedes,
 de tramped ned og ødte Folk og Land.

Jeg *Følelse* og *Vilje* parret saa';
 men da Forstanden ofte ringe brugtes,
 det endte med, at selve Manden slugtes,
 en ædel Stordaad endte i det Blaa.

Men aldrig saa' jeg øvet noget stort,
 hvor Sagen førtes frem af Viljer ranglede,
 thi selv om Hoved, Hjerte intet manglede,
 der naaedes ikke op til Ærens Port.

Kun med dem alle tre i trofast Pagt,
med alle Muskler, alle Nerver spændte,
ud over Landet alle Bavner tændte,
en ædel Stordaad blev til Ende bragt.

Ej Stordaad blot. I smaat saa vel som stort
i Harmoni maa Sjælens Streng klinge,
om nogen Dont Velsignelse skal bringe,
saa vi kan hvile blødt paa Gerning gjort.

Alt dette stod mig siden ganske klart,
men den Gang mest det for mit Øje flimrede,
jeg daaredes af meget, der kun glimrede;
frem og tilbage giver langsom Fart.

Jeg vaagen var, jeg vilde være med,
og helst, hvor Livets gode Kræfter rørte sig;
just denne Trang afgjort til Jælling førte mig,
selv om det fra mit Hjem laa langt af Led.

PAA LÆRERSKOLEN

FØRSTE OG ANDET AAR

SIG Livet formed her som delt i to:
et Friluftsliv og et bag Skolens Vægge,
dog var der aaben Dør imellem begge;
frisk Luft maa til, skal ædle Planter gro.

Og over Friluftslivet Skolens Aand
sig kunde sænke ned, forhøje Glæderne,
vel, tidt fornødent, ogsaa højne Sæderne
og lede Livet dør med nænsom Haand.

Vor yngste Lærer drog paa Skovtur med,
men Værdigheden lod han blive hjemme;
vi hørte i vor Sang hans glade Stemme,
han kunde muntre os: Bliv ved! Bliv ved!

Paa Skolen ej han ofte muntred os;
han grundig var, men kunde være kedelig,
en aaben Karakter, saa fuldtud redelig,
det røde Haar og røde Skæg til Trods.

Han lærte mig at elske Matematik,
 Naturhistorien mig grundigt kedede,
 til Kontraverser mellem os det ledede:
 jeg fatted tungt, men holdt dog af Fysik.

Fra en improviseret Talerstol
 en anden tolked, hvad i Tiden brændte,
 og med et Hurra oftest Talen endte;
 Fest holdt vi i den røde Aftensol.

Historie var hans kære Hovedfag;
 med Ildhu Billeder han kunde male,
 dog sær forvirret stundom var hans Tale,
 og mer forvirret næsten Dag for Dag.

Hans Tanketraade brast hvert Øjeblik,
 ud fra hans Øjne gnistred det og funkledede,
 den klare Hjerne Vanvids Skyer dunklede;
 hans tunge Lod os nær til Hjerte gik.

Den Lærer, som vist alle elsked mest,
 elskværdig os med Bulehatten daskede,
 men skosed skarpt, naar med vor Stil vi jaskede;
 han mere vittig var, end Folk er flest.

Skønt Teolog han ingen Taler var,
 og naar han talte, han i et væk spyttede,
 usynligt Spyt, dog Stemmen ej det nyttede;
 men Tanketraaden holdt han altid klar.

Vort Modersmaal han kendte som kun faa
 og lærte os at holde det i Ære;
 en Fryd det var at staa hos ham i Lære,
 dog ikke alle skønned ret derpaa.

Hans Navn var *Claudi*, „Claus“ hans Kælenavn,
 — kært Barn, man siger jo, har mange Navne —
 og hvorfor skulde han et saadant savne,
 han videst aabned os sin Vennefavn?

En fjerde Lærer var en mærket Mand,
 af slet Humør og Sygdom var han plaget,
 fra Livets Fest han havde Afsked taget
 og vakled langsomt hen mod Gravens Rand.

Men ej hans stærke Vilje knækket blev;
 skønt han af Træthed tidt var ved at segne,
 fik mange af os lært til Gavns at regne;
 hans ny Metoder jeg bag Øret skrev.

Sang og Musik mest paa hans Kræfter tog,
 de falske Toner slemt hans Nerver pirrede;
 Uro i Klassen ham til Vrede tirrede;
 den kunde vare ved, til Klokkeren slog.

Thi, sandt at sige, faa kun elsked ham,
 han kunde være grumme ubehagelig;
 men først og sidst dog Manden var beklagelig,
 at ærgre ham var baade Synd og Skam.

Forstanderen vi blandt os sjældent saa';
 som Lærer var hans Plads i ældste Klasse,
 Forretninger han havde vist i Masse,
 og nidkær Præst han var som vistnok faa.

Men Svendsens Aand igennem Skolen gik,
 og over den han som en Fader vaagede;
 saa' det end ud, som var hans Øjne taagede,
 ej let sig skjulte noget for hans Blik.

Paa Smaating lagde han kun ringe Vægt,
 for ham det mere gjaldt at holde Retningen;
 Kompassets Naal stod stadig støt paa Sætningen:
 I Frihed fostres bedst den unge Slægt.

At lystre fik hos ham vist ingen lært,
 men dybt indprentet han os Ordet „lyde“;
 kun den, der Lydighed har lært, kan byde,
 en Kunst, der falder mangan Lærer svært.

Om jeg var flittig, véd jeg ikke ret;
 ej hver en Ret mig lige godt behagede;
 der visse Retter var, jeg kræsent vragede,
 vist mest, fordi de tilberedtes slet.

Saa søgte Næring jeg paa egen Haand,
 som oftest famlende og halvt i Blinde;
 i tykke Bind den ej var let at finde,
 kun sjældent førtes jeg i Ledebaand.

„Koføed“ og „Lütken“, „Rindom“, disse tre
 stod for mit Blik som rene Ungdomsplagere,
 som Kundskabstørsts og Ungdoms Lysts Forjagere;
 i Klassen voldte de mig Spot og Spe.

Min Kundskabstørst de fik dog ikke slukt;
 i Kundskabs Lyst min Spot og Spe jeg sænkede;
 naar jeg med „Barfod“ mig ved Bordet bænkedede,
 selv Midnatssøvnighed jeg drev paa Flugt.

„Betragtninger“ af *Mynster* læste jeg,
 vel meget i den dunkelt jeg kun fattede,
 dog rigt den tørre „Rindom“ den erstattede;
 med mer end Kundskab den befrugted mig.

„Den store Lütken“ læste jeg med Lyst,
 og *Eschrichts* „Mennesket“ med næsten Lidenskab;
 letfattelig den var, dog fuldgod Videnskab,
 jeg sjeldent bragte hjem saa rig en Høst.

Metoden viste sig for mig som god;
 ej Spot og Spe jeg ved Eksamen hentede,
 de bedste Karakterer dør mig ventede;
 for Sejren takked jeg mit Vovemod.

Thi hasarderet var Metoden jo,
 til Nederlag den ogsaa kunde føre,
 ej altid aabne staar jo Lykkens Døre;
 det Daarskab er paa Lykken blindt at tro.

Det havde heller ikke jeg, men bygt
 en Række ret solide Fundamenter;
 ej just i Hullerne man Angreb venter,
 paa Fundamenterne jeg stoled trygt.

I Biblioteket var jeg flittig Gæst;
 blandt Digterne jeg ikke gik i Blinde,
 dér havde *Holm* jo lært mig Vej at finde;
 her, som i *Styvel*, holdt med dem jeg Fest.

Kan Fest vel kaldes Flid? Jeg mener ja.
 Ved disse Fester rigt min Sjæl befrugtedes,
 Festsalens Dør af *Claudi* strengt bevogtedes,
 Uhumskhed lukket ude var derfra.

Vi var en mindre, sluttet Vennekres,
 der, tidt i Røg og Damp, kom glade sammen
 at ene Alvor med den muntre Gammen;
 ej altid spildes Tiden, hvor der les.

Vi diskuterede, vi lo, vi sang,
 drev Tankesport og bygged Luftkasteller;
 snart drejed Talen sig om Bagateller.
 snart paa den høje Hest vi op os svang.

I fulde Drag vi nød Guds fri Natur,
 paa Mark, i Skov og Eng vi Blomster plukkede;
 i *Faarupsøens* Vande vi os dukkede:
 naar Vaaren kaldte, sprængte vi vort Bur.

Et saadant Samliv var ej blot til Lyst;
 om „Driverter“ nok Læsehesten skumlede,
 naar han derhjemme paa sin „Lütken“ gumlede.
 Hvem af os bragte hjem den bedste Høst?

En Stympet var jeg i Musik og Sang,
 jeg mangled Stemme, havde urent Øre;
 dog elsked jeg Musik og Sang at høre,
 „Kvartetten“ fryded mig vel hundred' Gang.

Dens Toner trængte i min Sjæl sig ind,
 saa dybt, at end i Dag de for mig klinger
 og friske Hilsner ind i Stuen bringer;
 jeg bliver ung igen i Sjæl og Sind.

Jeg hører „Invitation til Dans“,
 og „Aftenklokkens dybe Toner“ klinger;
 paa „Gröna Lund“ i Dans sig Ulla svinger,
 og Korpral Mollberg taber Sind og Sans.

Jeg hører *Axel Nielsens* dybe Bas
 og *F. K. Hansens* fyldig-bløde Mezzo,
 Tenoren *Hovgaard* slynger med Grandezza
 i Tonevældet ud det høje As.

Ej Tiden spildtes, nej, min Sjølemuld
 ved Toner blev for Toner gjort modtagelig;
 ej bare var Metoden højst behagelig,
 men Høsten blev: for Livet Glædens Guld.

Af Hjertevenner havde jeg kun faa,
 jeg let endnu kan tælle deres Navne;
 en *Venneflok* et Hjerte ej kan favne;
 skal Varmen spredes, vil den ej forslaa.

De fleste havde sig, saa vidt jeg véd,
 en eller anden rigtig god Veninde;
 i disse Aar mig fængsled ingen Kvinde,
 skønt ellers godt jeg unge Piger led.

I Ferien hjemme dansed jeg med Lyst;
 en Gang om Aaret kun med Dans vi festede,
 vel hundred Kvinder denne Dag os gæstede,
 men ingen tændte Elskov i mit Bryst.

Af Kammerater fik jeg mer end nok,
 thi Kammeratskab holdt jeg højt i Ære,
 god Kammerat jeg vilde gerne være;
 vi blev en stor, men saare broget Flok.

At dyrke Kammeratskab koster Tid,
 kan hænde, at det ogsaa koster Penge;
 Samvittigheden let kan faa en Flænge,
 naar Striden staar imellem det og Flid.

Vi fandt saa mangen Lejlighed til Fest,
 ved Fødselsdage, til Eksempel, mange,
 og Festens Aftener blev gerne lange,
 med Lektien gik det, som det kunde bedst.

Vi spilled Kort, og daarlig Punsch vi drak,
 det hændte, den og den gik over Stregen,
 saa „Katzenjammer“ Enden blev paa Legen,
 og Festens Hymne endte med et „Ak!“

Et lille Stænk af livsglad Solderi
 ej pletter absolut en Ungdoms Ære;
 en Dydsdragon kan Hyklerkappe bære;
 lidt Letsind hellere end Hyklerti!

Af Hyklerti der var en Del til Fals;
 der var maaske en halv Snes Abekatte,
 der gik omkring med Grundtvigianerhatte
 og Grundtvigs Tanker i den gale Hals.

Paa den Slags Folk ej Svendsen satte Pris,
 hans skarpe Blik dem hurtigt gennemskuede,
 en ærlig „Anti-“ ham langt bedre huede;
 derfor jeg mer end én Gang fik Bevis.

Som Skolemand jeg satte Svendsen højt,
 for saa vidt var jeg selv en Grundtvigianer;
 som Kirkens Mand jeg fulgte ej hans Baner;
 der visse Dogmer var, som faldt mig drøjt.

Som alle andre var jeg Patriot,
 og, uden Pral, jeg hørte til de ægte;
 med Sværd i Haand jeg maatte ned at fægte
 for Jorden, hvor min Fortid havde groet.

Jeg skrev et sønligt Brev til Far og Mor:
 Jeg vidste vel, det Taarer vilde volde,
 men ej tilbage de mig maatte holde.
 „Jeg bliver hjemme, til jeg faar jert Svar.“

Og Svaret kom, jeg fik det pr. Stafet;
 Stafetten var min gode, kære Søren,
 en Aftenstund han traadte ind ad Døren,
 forstødt af ti Mils Ridt og dødsens træt.

Foran et Valg jeg tidt har været stedt;
 her stod jeg overfor det allersværeste:
 Var Far og Mor paa Jorden mig det kæreste,
 for dem jeg ogsaa stod til Kamp beredt?

Mit Fædreland var stedt i haardest Nød,
 jeg skyldte det hver Draabe Blod, jeg ejede.
 Min Moder skrev, hver enkelt lidt kun vejede,
 om jeg gik med, det vist blev hendes Død.

Jeg vaklede, og Søren holdt med Mor;
 jeg helded mer og mer til Moders Side,
 ved Daggry skulde Søren hjemad ride.
 „Jeg bliver hjemme!“ var mit sidste Ord.

Mit Valg var truffet. End den Dag i Dag
 jeg ikke véd, hvor vidt jeg rigtigt handlede;
 jeg véd, til Lam en Løve sig forvandlede;
 moralsk maaske jeg led et Nederlag.

Foran mig havde jeg en Bakketop,
 Eksamens første Del jeg skulde klare;
 for ej at naa den var der ingen Fare,
 men helst med Glans jeg skulde naa derop.

Samvittigheden var ej rigtig god,
 mit Tempo havde været ret uroligt,
 min „Lütken“ havde jeg forsømt utroligt;
 paa „Ubestandigt“ Barometret stod.

Jeg klared Bakken ved en kraftig Spurt;
 de værste Huller havde jeg faaet stoppet,
 en Portion „Kofoed“ i min Hjerne proppet;
 det gik, og gik, som det var „smurt“.

Mig Lykken næsten mere var end god,
 i Lütkens Fag, hvor jeg mig lidt kun ventede,
 ved *Eschrichts* Haand jeg mig et „ug“ hentede;
 paa Sedlen stod der: „Hjerte — Aarer — Blod“.

Glad var jeg, men i ringe Grad kun stolt,
 thi dette Fag slet ikke var det eneste,
 hvor Løn jeg fik ud over min Fortjeneste.
 Metoden: „elske først“ ved Prøven holdt.

ET FERIEBBSØG

JEG atter nød et herligt Ferieliv,
snart inden Døre mellem Slægt og Venner,
snart ude i de blomsterstræede Fenner,
— et herligt Liv, og dog kun Tidsfordriv!

Nej, ikke „kun“, thi Tidsfordriv er sund,
ja højst nødvendig, er en Form for Hvile,
kun sjældent Maalet naas ved blot at ile,
det sinker ej at holde Bed en Stund.

Jeg Ferie holdt med god Samvittighed,
skønt rundt omkring mig alle sled og travlede
at faa i Hus Velsignelsen, de avlede;
min Høst var bjerget, selv jeg nys jo sled.

Jeg gik paa Gæsteri snart her, snart dør,
min gamle Degn vist daglig jeg besøgte,
han havde Tid nok, ingen Høst at røgte;
mit Hjem og Skolen laa hinanden nær.

Med mig han friskede op sin Matematik,
 nu var jeg jo paa dette Felt hans Mester;
 han havde i Behold ej ringe Rester
 fra den Tid, da han selv i Skole gik.

I Tysk han var og blev min Overmand,
 jeg havde kun mit Forraad holdt vedlige;
 han gerne endte Talen med at sige:
 „Tag fat paa Tysk igen, saa snart du kan!“

Var Talen om Metoder, Læreskik
 — han Skolespørgsmaal gerne med mig drøftede —,
 det skete tidt, han Stemmen kraftigt løftede,
 og Grundtvig sig en dygtig Omgang fik.

Selv da han mente mig det altid godt:
 i Grundtvigs Tanker øjned han en Fare,
 for den sin unge Ven han maatte vare;
 et ærligt Vennenap jeg følte blot.

Min anden „Gamle“, Degn i Agerskov,
 i denne Ferie jeg ogsaa gæstede,
 til Agerskov sig kære Minder fæstede,
 at frede disse var for mig en Lov.

En tidlig Morgen tog jeg Stav i Haand
 og over Skuldren Rejsetasken slængede;
 fra Barnsben Rejselyster i mig fængede,
 men sluktes snart i Pligtens stramme Baand.

Nu var jeg voksen, fyldt de tyve Aar,
 og disse Baand forlængst mig ikke snærede;
 ej mindre højt min Far og Mor jeg ærede,
 og gerne undte de mig voksnes Kaar.

De skønnede ogsaa paa den gamles Værd
 og vidste, hvad den rare Degn jeg skyldte,
 Taknemlighed mod ham dem ogsaa fyldte.
 „God Lykke paa din lille Rejsefærd!“

Smaa fire Mil. For mig en Bagatel!
 Som Hyrdedreng som Løber godt jeg øvet var,
 paa Randbøl Hede jeg som Ganger prøvet var,
 i Spring jeg var en lille Wilhelm Tell.

Hvis man paa den Tid havde drevet Sport,
 en vældig Sportsmand vist jeg da var bleven;
 end ikke Sportens Lov var den Gang skreven,
 en planløs Boltren gjorde Tiden kort.

I Gymnastiken var der dog System:
 i første Række stod det militære,
 i anden Række kun det sanitære,
 en Ening af dem var et svært Problem.

Jeg nærmest spinkel var, af Holdning rank,
 mit Maal et Stykke over Middelhøjde,
 jeg ønskede tidt mig selv lidt mere Drøjde,
 et Ønske, som min Moder kaldte Pjank.

Min Appetit var næsten mer end god;
 paa mine Kinder ej det spores kunde;
 de burde have været røde, runde,
 jeg ligned mindst af alt „et Rosenblod“.

Mit Haar var kraftigt, nærmest lyseblondt,
 Skægvæksten havde knap begyndt sin Vorden,
 mit Helbred var i allerbedste Orden,
 kun Tænderne mig pinte ofte ondt.

I højt Humør jeg hen ad Vejen skred,
 min Vandringsstav i Luften rundt jeg svirrede,
 af Varme hele Atmosfæren dirrede;
 jeg ænsed knap, at jeg af Varme led.

Jeg alting saa' i rosenrød Kulør,
 selv Gasse sorte, triste Hede smilede,
 da over den jeg op mod „Skrøvet“ kilede;
 saa grønt og skønt jeg aldrig saa' det før.

Dog var det kun et lavt og purlet Krat,
 en Rest af svundne Tidens Herligheder,
 der over Højdedraget kry sig breder;
 jeg saa' en Skov og svingede min Hat.

Jeg nærmed Maalet mig; den lille By
 laa foran mig i Varmedisen dasende,
 jeg Mænd og Kvinder saa' med Høsten asende;
 i Øst hang truende en Tordensky.

Et varmt Velkommen jeg af Degnen fik;
 hans Skikkelse var noget mere bøjet,
 men Smilet var det samme, saa fornøjet,
 og ligesaa det milde, varme Blik.

Og Lines Ansigt straaled som en Sol,
 da hun sin gamle Snakkebror genkendte,
 ej mindre varme Blikke hun mig sendte
 end før derude fra sin Køkkenstol.

At jeg i disse Aar var vokset op
 til Yngling, hun aldeles ikke ænsede,
 hun lige ugenert sin Hjerne lænsede;
 nu kneb det lidt for mig at følge Trop.

De samme Møbler stod paa samme Plads
 som den Gang, jeg i Huset havde hjemme;
 jeg kendte straks Klaverets spinkle Stemme,
 paa Tæppet solede sig Katten, Mads.

Foruden mig en anden Gæst der var,
 en frisk og frejdig sekstenaarig Pige,
 hun Gæst og Husets Datter var tillige,
 den gamle, rare Degn var hendes Far.

Hvor var de glade sammen, disse to,
 de maatte nyde Glæden, mens den varede.
 Hvor længe? Kun tre Uger, jeg erfarede,
 den gamle Præst han savned hende jo.

Hun var i Huset som et Spilleværk
 med bløde, altid klokkerene Toner;
 at muntre op selv tunge, gamle Koner
 faldt hende let, som var det Pilleværk.

Hun kvidrede og sang og sprang og lo,
 et Smilehul der var i hver af Kinderne,
 og Smilehuller klæder altid Kvinderne;
 en Skælm der sad i begge hendes to.

Hun spillede Klaver, jeg syntes flot;
 mig gamle Lumbyes Danserytmer tryllede,
 som i et Toneslør de ind mig hyllede,
 og dog, Klaveret var jo langtfra godt.

Hun flotte Erik Bøghske Viser sang:
 om „næste Fredag“, „Kærlighedens Flamme“,
 Pointet i dem vidste hun at ramme;
 jeg hørte Smæld og Svip i Stemmens Klang.

Men mere end et Spilleværk hun var:
 som jeg hun havde dybe, stærke Længsler,
 som jeg hun ogsaa kendte tunge Trængsler,
 en barnlig Tro hun havde, som sin Far.

Tre Dage varede vort Samvær kun;
 i den Tid fik vi talt en hel Del sammen,
 og ikke altid talte vi om Gammen,
 med Alvorstanker gerne sysled hun.

Som jeg hun havde Sans for Poesi,
 vi begge Kaalund allerhøjest skattede;
 selv hvor vi dunkelt kun hans Tanker fattede,
 han løsned Lænker, gjorde mere fri.

Hun havde aldrig kendt sin egen Mor,
 og fjernt fra hendes Far sit Liv hun fristede;
 en Taare over hendes Kind sig listede,
 jeg takked Gud for baade Far og Mor.

En Dag endnu jeg gerne bleven var,
 de tre jeg fandt var altfor hurtigt ledne,
 men Ferieugerne var ogsaa skredne;
 igen ad Lærerskolen Kursen bar.

Glad med det lille Hjem jeg Afsked tog,
 lidt Vemod var vel nok i Glæden blandet,
 det kunde selvsagt ikke være andet;
 med nye, kære Minder hjem jeg drog.

Forsynet godt med Lines Proviant
 min Vandring ud ad Vejen jeg begyndte;
 med Dagen foran mig jeg ej mig skyndte,
 af Grøftens Blomster en Buket jeg bandt.

Jeg lænet stod op ad et Vængeled.
 et Afskedsblik jeg ind mod Byen sendte,
 da — aldrig før i Livet det mig hændte —
 ved højlys Dag jeg ind i Mørke gled.

Som for et Pust mit glade Sind veg bort,
af Tomhed var det, som mit Hjerte bristede;,
saa en uhyre Længsel ind sig listede,
hvad før var lyst, stod nu som sort i sort.

Som rent fortumlet jeg ved Leddet stod.
Hvad var der sket? Hvorfra det kom? Hvorledes?
„Du skal!“ „Skal ikke!“ med hinanden stredes,
snart stille stod, snart rulled vildt mit Blod.

Med et stod Fænomenet for mig klart
— et langtfra sjældent, dagligt sligt jo hændte,
men som af Navn jeg hidindtil kun kendte —,
en Pil fra Amors Bue aabenbart!

Her stod jeg nu med Kursen vendt mod Vest,
mod Øst snart Degnens Datter Kursen satte,
paa Stand jeg maatte en Beslutning fatte:
„Vend om, og meld dig selv igen som Gæst!“

Jeg saa' os vandre sammen Haand i Haand,
til Arm i Arm min Tanke ej sig vovede,
det maatte vente, til vi var forlovede,
endnu kun knyttet var et Venskabsbaand.

Jeg vilde se i hendes Øjne ind,
af hendes Sjæl de var et trofast Billede,
min gode Fylgjes, jeg mig forestillede;
ej altid, tror jeg, Kærlighed gør blind.

Hun skulde vide rigtigt, hvem jeg var;
 alt vidste hun, jeg var en Sjæl i Grøde,
 at mine blege Kinder kunde gløde,
 at jeg, som hun, paa hede Længsler bar.

Hun skulde kende alt. Mit Hjertesaar?
 Maaske, mit Hjerte laa mig let paa Tunge.
 Men var vi ikke begge altfor unge,
 hun bare seksten, jeg kun tyve Aar?

Jeg vilde . . . Hvad vil en forelsket ej?
 Saa kom det store Spørgsmaal: Om jeg kunde?
 Jeg maatte jo min Venden om begrunde,
 — den første Hindring paa min Elskovs Vej.

Af Grunde havde jeg jo bare én,
 med den jeg kunde ej mig præsentere,
 forgæves søgte jeg at finde flere,
 — jeg mægted ej at løfte denne Sten.

Med oprejst Pande var begyndt min Gang,
 nu stod jeg her ved Leddet, Hovedet bøjet,
 lidt varmt, jeg mærked, plirede i Øjet,
 og foran mig laa Vejen lang og trang.

Ej Landevejen blot. En Bagatel!
 Min Vej mod Lykken, nys af Roser heget,
 nu laa for mig af Stød og Sten betegnet:
 „Vist aldrig naar du Lykkens Grænseskel!“

Maaske Minuter kun — jeg ej det véd —,
 det bratte Slag mig havde halvt bedøvet,
 fortunlet, Sind og Sans og Mod mig røvet,
 jeg følte kun, at det i Hjertet sved.

Saa vaagnede jeg op til Liv igen,
 Lysstraaler sig igennem Mørket trængte,
 Fortvivlelsen jeg bagud fra mig slængte,
 jeg følte mig igen som Ungersvend.

Mod Øst jeg atter rettede mit Blik,
 mit Morgengry, jeg saa' var ved at tændes,
 jeg sikkert følte, det var ogsaa hendes;
 det var, som Hilsen jeg fra hende fik.

I højt Humør jeg ud fra Hjemmet drog,
 nu drog jeg hjemad, men ej let om Hjertet,
 uroligt slog det, ogsaa Saaret smerted;
 hen over Gryet mørke Skyer jog.

Det var en Svæven mellem Haab og Frygt:
 naar Haabet lyste, svæved højt jeg oppe,
 omkresed Lykkelandets Bjergetoppe;
 i Frygtens Gus blev Hjertet atter sygt.

Trods alt velsigned jeg min Rejsefærd,
 hvormegen Sjælenød den end mig skabte;
 kun Sølv mønt jeg i Elskovsspillet tabte,
 men Glædens Guld jeg vandt, langt mere værd.

Det Elskovsspil trak grumme længe ud;
seks Aar igennem Lykkens Skaaler vippede,
mit store Haab snart straaledede, snart glippede,
seks lange Aar jeg tjente for min Brud.

Vi saas med aarelange Mellemrum,
vi veksled Breve, alle lyrisk stemte,
hun sagde tidt, at hun mig aldrig glemte,
men bad jeg om et Ja, blev Læben stum.

Jeg kommen var igen til Agerskov;
den gamle Degn sig havde lagt til Hvile,
saa trygt, at han i Døden kunde smile,
i Kisten laa han smilende og sov.

Ved denne Kiste gav hun mig sit Ja.
„Tilgiv, at jeg saa længe lod dig vente,
jeg før jo ej mit stakkels Hjerte kendte!
Saa skulde Far dog ej den Glæde hae'!“

Snart femti Aar for os er rundne nu,
til næste Vaar hun sine syvty fylder;
naar Aftensolens Skær vor Sti forgylder,
os dette Møde rinder tidt i Hu.

Saa sætter hun sig til Klaveret hen,
i Salmerytmer hun Gud Fader priser,
endnu hun ogsaa synger gamle Viser
vi lever svundne Dage om igen.

Jeg selv er graa, og hun er næsten hvid,
men begge to vi kan os føle unge;
vel har vi ogsaa kendt til Dage tunge,
dog var os Lykken næsten altid blid.

PAA LÆRERSKOLEN,

SIDSTE AAR

MIN Ferie var endt. Og Gud ske Lov!
Et Ferieliv blev kun et Liv i Længsel,
et Friluftsliv, fra hende fjernt, et Fængsel;
et Liv i Arbejd var nu mit Behov.

Mit faste Arbejdsfelt jeg havde jo,
og — atter Gud ske Lov! — jeg havde Kræfter,
et højt og herligt Maal at stile efter.
Om jeg nu maatte finde Arbejdsro!

Mit Kammeratskab frygted jeg kun lidt,
min lille Kres af Venner endnu mindre;
om de mig i mit Arbejd vilde hindre,
jeg holdt dem vel fra Livet nogle Skridt.

Paa Kammeratskab satte jeg jo Pris,
begrænset vilde jeg det gerne dyrke,
jeg vidste, ogsaa det kan Kraften styrke,
om end det ofte førte til Forlis.

Ved Vennerne jeg maatte holde fast,
 dem kunde mindst af alt jeg nu undvære,
 ej ene kunde jeg min Byrde bære;
 jeg segnede, om Venskabsbaandet brast.

Blandt mine Venner var der dog kun to,
 jeg i min Elskovs Fryd og Kval indviede;
 den ene af dem selv paa Lykken biede,
 og Tand for Tunge holdt de begge to.

Nej, den Forstyrret, som med Frygt jeg saa',
 det var min Længsel, der mig stadig fulgte;
 det nytted ej, at jeg for den mig dulgte,
 den søgte, fandt mig i min lille Vraa.

I Skolens Høresal den trængte ind
 og ej saa meget som paa Døren bankede;
 forgæves jeg da Kundskabsskatte sankede,
 for mig blev Aandens Vingesus kun Vind.

Sig Aaret formed som et Liv i Kamp;
 jeg havde stærke Magter at betvinge,
 tidt var min Arbejdsevne saare ringe,
 til andre Tider gik det som ved Damp.

Som før, jeg ofte gik min egen Vej;
 den slagne Landevej jeg aldrig yndede,
 mod Lektier og sligt jeg stadig syndede,
 en Vej som „Brammer“ knap betraadte jeg.

Og dog var Pædagogik et Hovedfag,
 jeg mente selv, maaske det var det vigtigste;
 for mig var Brammers Vej den langtfra rigtigste,
 ad den det vilde endt med Nederlag.

Jeg brød mig frem igennem tykt og tyndt,
 snart Torne rev mig, snart jeg Roser plukkede;
 saa mangan herlig Sti sig for mig lukkede,
 naar godt min Vandring ad den var begyndt.

En ny jeg fandt; det gav mig atter Mod,
 ved Vej at bryde voksed mine Kræfter;
 jeg Maalet naaede, som jeg stiled efter,
 og ved Eksamen „meget godt“ bestod.

Metoden havde atter vist sig god,
 om ogsaa Lykken godt sig havde føjet;
 mens andre havde aset, slidt i Tøjet,
 jeg Kræfter vandt og højnede mit Mod.

Den lille Lærebog er som en Pest,
 der dræber Lysten, gode Kræfter spilder;
 i store Bøger man sig vel forvilder,
 af dem for Livet der dog læres bedst.

Af denne Mening ogsaa Svendsen var;
 han taalte godt, jeg „Rindom“ ignorerede
 og mig ad andre Veje præparerede,
 for ham det gjaldt kun om et rigtigt Svar.

Han gav sig ikke af med Propperi;
 Metoden da de fleste Steder brugtes,
 i Snese-, Hundredvis Kameler slugtes;
 dens Blomstringstid er ej endnu forbi.

Af Biblens Skikkelser Dag efter Dag
 han maled os en herlig Billedrække;
 han vilde lyse op, tillige vække,
 vort Ve og Vel var ham en Hjertesag.

I „Praktisk“ han os blidt ved Haanden tog
 og ledte frem os, naar han saa' vi famlede;
 men ogsaa tidt et Makværk sammen ramlede,
 naar hans Kritik det over Ende slog.

Hans Dogmatik var ikke tør og kold,
 og vist saa klar, som Dogmatik kan blive;
 et Værn mod Vantro vilde han os give,
 ej Dogmer blot, en langtfra stormfri Vold.

Et Dogme ogsaa godt kan rive ned,
 hvad der ved andre nidkært op er bygget;
 ved dem er Troens Borg kun slet betrygget,
 derom véd tusind søgende Besked.

Med Dogmer kom jeg af og til i Strid,
 de gjorde Kristenlivets Vilkaar svære,
 jernhaard jeg kunde finde Kirkens Lære;
 min Gud var Fader, og hans Stemme blid.

Højt Politikens Bølger den Gang gik,
vort lille Land var atter stedt i Vaade;
jeg hugged over Politikens Traade,
i Højres Rækker straks min Plads jeg fik.

Thi *Ploug* politisk var mit Ideal;
af Blade læste jeg kun „Fædrelandet“
— jeg burde ogsaa have læst et andet —,
Ploug var jo national og liberal.

Men et jeg vidste ej: at liberal
og Demokrat saa langt fra var det samme;
som Demokrat jeg selv var Fyr og Flamme
og enede det godt med national.

En halv Snes Aar det varede omtrent,
før jeg fik det og andre Spørgsmaal klarede:
ej Ord og Handling til hinanden svarede,
paa Altret Offerilden knap var tændt.

Jeg saa', hvor Højre brede Remme skar
af Smaakaarsfolks og andre Godtfolks Rygge,
en Søbefæstning vilde nok de bygge,
naar andre blot de tunge Stene bar.

Saa gjorde jeg Omkring, og snart jeg stod
i Venstrefolkets Rækker indrullet,
som Ideal var Ploug forlængst kasseret;
med Vemod jeg min fordums Helt forlod.

En Faneflugt! Jeg protesterer. Nej!
 Min Frontforandring jeg for ingen dulgte,
 det var jo Pligtens, Ærens Kald, jeg fulgte,
 ej rosenstrøet var Demokraters Vej.

Jeg siden aldrig svigted Venstres Sag
 og jubled med, naar Sejrens Palme viftede;
 jeg sørgede, naar Lykken atter skiftede;
 stolt var jeg paa vor nye Grundlovs Dag.

Eksamen nærmed sig med stærke Skridt,
 den Bussemand, vi mer og mindre frygtede,
 dens Luner var jo vidt og bredt berygtede;
 jeg frygted ogsaa, dog kun ganske lidt.

Et Rygstød havde jeg jo fra' i Fjor,
 og Lykken, lod det til, mig fulgte trolig;
 jeg nærmed mig saa nogenlunde rolig
 det altid skæbnsvangre grønne Bord.

Forstanderen en Dag mig kalde lod.
 Spændt mødte jeg derinde paa Kontoret
 og fandt ham siddende ved Skrivebordet;
 uroligt bølgede mit unge Blod.

Der gik jo Sagn om Kalden ind til Klø;
 selvfølgelig, der vanked ej korporligt,
 dog slikt et Stævne altid var alvorligt,
 en Synder skulde ej i Synden dø.

Jeg følte mig saa langt fra syndefri;
 jeg havde skulket mindst en halv Snes Gange
 fra Timer, der i Klassen faldt mig lange.
 Gjaldt Stævnet nu mit grove Skulkeri?

Den tunge Sten blev væltet fra mit Bryst,
 saa snart han sig fra Stolen mod mig vendte;
 jeg straks hans milde Faderaasyn kendte,
 og mindst om Torden mindede hans Røst.

Han rakte mig et sirligt skrevet Brev:
 en Moder tillidsfuldt sig til ham vendte,
 hans Navn som Præst og Skolemand hun kendte.
 „Ræk os en hjælpsom Haand!“ hun bønligt skrev.

En Lærer søgte hun — ej altfor grøn —
 for fire friske, haabefulde Poder,
 maaske en femte med, en fem Aars Broder,
 alt frit i Huset, respektabel Løn.

„Som Kirke-Høvding blev os Grundtvig kær,
 min Mand hos *Kristen Kold* har staaet i Lære,
 en Ven af Grundtvig maa vor Lærer være,
 hans Skoletanker maa staa Grundtvigs nær.“

Familien kendte jeg, et hædret Navn;
 jeg kendte Gaarden med den sjeldne Have,
 med Borgruiner, brede Fæstningsgrave,
 tre Mil kun borte fra min Fødestavn.

Men Pladsen passede jo ej for mig: '

der ønskedes en fuldblods Grundtvigianer,

og jeg kun fulgte Grundtvigs *Skolefaner*;

som ærlig Mand jeg maatte svare Nej!

Med Tak jeg rakte Brevet ham igen,

og for mit Standpunkt gjorde jeg ham Rede,

vist stammende, om Ord jeg maatte lede.

„Jo, jeg forstaar dig godt, min unge Ven!“

Han stod foran mig, stærk og skulderbred,

men fademild han saa' mig ind i Øjet,

mit Svar ej havde gjort ham misfornøjet,

og heller ikke var han paa mig vred.

„Du vil ej sejle under fremmed Flag,

en god Samvittighed du vil bevare;

men, tro mig, her den ikke er i Fare,

Gud den bevare til din sidste Dag!“

Jeg tror, det netop er en Plads for dig;

om „fuldblods“ eller ej er ikke Talen,

langt bedre halvblods varm end fuldblods valen,

det „tunge Ansvar“ læg kun trygt paa mig!“

Han troede ret. Familien søgte ej

en Lærer, der var bare Ja og Amen;

det viste sig, vi passed prægtigt sammen,

thi selvsagt tog tilbage jeg mit Nej.

Om *Svendsen* jeg en Række Minder har,
 men lysest af dem alle straalers dette;
 en Frihedsmand han kaldet blev med Rette,
 sit Frisind han ej blot paa Læben bar.

For længst det bleven var en afgjort Sag,
 at Far og Mor til Jælling skulde komme
 at hente mig, naar Prøvens Tid var omme,
 men ikke før den allersidste Dag.

For dem stod Rejsen som et Æventyr,
 en Udfærd i den store, vide Verden,
 saa vidt forskellig fra den vante Færden;
 i Byen voldte den et helt Postyr.

Mens Mor ved Tanken kunde juble højt,
 var Faders Glæde med Bekymring blandet:
 ti Mil, og Hedevejen tung og sandet,
 for „Bæsterne“ det vilde blive drøjt.

Han kunde køre vild i Hedens Spor;
 et Vejkort havde jeg vel for ham tegnet
 og Køretid og Bedetid beregnet.
 „Aa, Skidt, det gaar nok!“ trøstede min Mor.

Og Mor fik Ret. Det hele klapped godt:
 det rette Hedespor de fandt med Lethed,
 og „Bæsterne“ ej led af Overtræthed;
 var Vejen tung, saa kørte Fader „smaat“.

Mig Lykken ogsaa denne Gang var god:
 som Numer tre Eksamen blev bestaaet,
 i „Praktisk“ jeg et „ug“ havde faaet;
 det raaded paa et „0“ og „tg“ Bod.

Dem hented jeg mig i Musik og Sang.
 Jeg kunde løftes højt paa Tonens Vinge
 og bedre end de mange op mig svinge,
 naar i det lave Luften blev mig trang.

Men mestre Toner selv jeg mægted ej:
 mit Øre svigtede, min Stemme klikkede;
 de falske Toner *Berggreens* Nerver prikkede;
 som en Umulighed han stempeld mig.

Det Stempel tog jeg mig slet ikke nær,
 kun ærgred mig den megen spildte Møje,
 thi ingen Uret her jeg maatte døje,
 jeg var vist ikke bedre Stempel værd.

Jeg takker Gud for Evnen, han mig gav,
 at kunne fryde mig ved Harmonier,
 at kunne nynne hundred Melodier,
 en Skat, jeg sanked fra min Barndom af.

Fest holdt vi — ogsaa Far og Mor var med —,
 en vemodblandet Fest, dog mest med Glæde;
 i Morgen var den lille Vennekæde
 jo søndret, splittet vide, Led for Led.

Jeg aldrig Far og Mor saa' mere glad;
 i Kresen følte de sig ej som fremmede,
 selv Faders Glæde ingen Skranker hæmmede,
 foryngede ved Festens Bord de sad.

„Kvartetten“ sang og tolkede alles Trang;
 vor Yndlingssang, den svenske „Afskedssången“:
 „Så ljuder nu kanske for sista gången“,
 den aldrig lød med mere ægte Klang.

Hjemturen blev en herlig Rejsefærd:
 høj Junihimmel, glædefyldte Hjerter;
 for mig stod tændte Haabets klare Kerter;
 selv „Bæsterne“ fandt ikke Vejen svær.

De slap for Slid i Studevejens Sand,
 vi lagde nemlig Vejen om ad Vejle,
 paa Bakkerne de godt forstod at snegle
 og smaat at lunte paa det flade Land.

Min Fader ret Naturens Skønhed nød
 — for Romantik min Moder ikke sværmede —;
 da vi os nedad Bakken Vejle nærmede,
 os Dal og By og Fjord Velkommen bød.

Her, midt paa Bakken, gjorde Fader Holdt
 for fuldt det skønne Billede at nyde,
 hver Enkelthed jeg maatte for ham tyde;
 som helbefaren følte jeg mig stolt.

Den lille Omvej Fader ej fortrod:
 hvad dér han saa', han siden aldrig glemte;
 jeg véd, det tidt hans Sjæl til Glæde stemte,
 og om og om igen han Skuet nød.

Dem begge Rejsefærden blev en Fest,
 hvorpaa de leved højt og leved længe;
 en Fest i Minder koster ingen Penge,
 i Mindets Hal tidt Fester straal'er bedst.

En herlig Ferie foran mig laa,
 og bagved den et Liv i Arbejd ventede;
 i Mark og Eng jeg Mod og Kræfter hentede,
 og Svale fandt jeg i min kære Aa.

Nu ingen i min gamle Vennekres,
 som før engang, ad mig paa Næsen rynkede,
 ej Kniplepigerne mig længer ynkede,
 nu var de alle med mit Valg tilfreds.

Min gamle Degn var sjæleglad og stolt,
 jeg havde gjort hans Landsbyskole Ære,
 og atter brugte tidt han Ordet „Kære“,
 da han en lille Velkomsttale holdt.

At jeg var glad, enhver vil let forstaa,
 og dog tilsidst mig Ferielivet trættede,
 den lette Kost i Længden ej mig mættede;
 skal Ploven gaa, et „Hyp!“ vil ej forslaa.

Paa Lærerskolen fik jeg ogsaa lært,
at nu min Læretid først ret begyndte;
den Sandhed *Svendsen* for os tidt forkyndte,
at fatte den faldt mangan Fælle svært.

Jeg havde Mod, ej mindre Arbejdslyst;
paa Livets Skolebænk jeg vilde sætte mig;
dér bødes Retter, som nok vilde mætte mig.
Jeg spaaede mig en rig og gylden Høst.

DA GRÆNSEPÆLENE FALDT (I TILSLUTNING TIL „MIN HJEMSTAVN“)

BRUS frem, vor Sang, rul ud ad aabne Døre
og rung, saa hele Verden kan dig høre!
Som Aftenklokken ringer
Fred over Land og By,
vor Jubelhymne klinger:
Hjem, hjem i Moders Ly!
Bud du bringer om sprængte Lænker,
Retfærds Sejr over Vold og Rænker —
Julebud.

Du gamle, kære Flag med Korsets Mærke,
som, selv fornedret, skabte Kæmper stærke,
hil dig, vort stolte Banner,
nu paa din høje Stang,
en Fanevagt vi danner,
tag mod vor Hyldestsang!
Under dig skal vi bo og bygge,
øge Danmarks, vor Moders, Lykke,
Dannebrog.

Vort Modersmaal nu atter frit skal klinge
i Hjem, i Skole, Kirke og paa Tinge.

O, Fryd igen at dyrke
vort gamle Hjertesprog,
at hente Mod og Styrke
i Høresal og Bog!

Kun de Ord kan vort Hjerte røre,
som paa Dansk naar vort spændte Øre,
Moders Maal.

Vi jubler. Dog i begge vore Zoner
en Understrøm af dybe Sukke toner:

Vi er her ikke alle,
saa mange Forfald fik,
vi kunde jo ej kalde
paa Mand med brustent Blik.

Ingen Tid vi de faldne glemte,
allermindst, da i Dag vi stemte
Grænsen ned.

Februar 1920.

KØBENHAVN - GRÆBES BOGTRYKKERI

